

Zákaz reformace in peius

Doplnění popisu skutku o skutková zjištění, která naplňují určité znaky trestného činu, za situace, kdy odvolání proti výroku o vině nebylo podáno v neprospěch obviněných, není v rozporu se zákazem reformace in peius ve smyslu v § 259 odst. 4 tr. ř., jestliže jde o taková skutková zjištění, která již byla učiněna v řízení před soudem prvního stupně a která byla vyjádřena alespoň v odůvodnění jeho rozsudku, resp. pokud je zřejmé, že je soud vzal za prokázané a vycházel z nich. Doplnění popisu skutku o taková skutková zjištění ovšem nemůže mít za následek větší rozsah nebo závažnost předmětné trestné činnosti ani zpřísnění právní kvalifikace, uloženého trestu nebo způsobené škody, nemajetkové újmy či bezdůvodného obohacení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 3 Tdo 509/2023-4049 ze dne 13.12.2023)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovoláních, která podali obviněný R. B. proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 2. 6. 2022, sp. zn. 13 To 99/2022, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Havlíčkově Brodě pod sp. zn. 1 T 224/2016, a obviněný M. H. proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 21. 3. 2023, sp. zn. 13 To 28/2023, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Havlíčkově Brodě pod sp. zn. 1 T 224/2016, tak, že podle § 265k odst. 1, odst. 2 tr. ř. se ohledně obviněného M. H. a podle § 265k odst. 2 tr. ř. za přiměřeného použití § 261 tr. ř. i ohledně obviněných F. L., M. M. a J. N. zrušuje v odsuzující části rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 21. 3. 2023, sp. zn. 13 To 28/2023. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočce v Pardubicích přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného R. B. odmítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 16. 11. 2021, sp. zn. 1 T 224/2016, byl obviněný R. B. uznán vinným přečinem obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b), odst. 4 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník (dále jen „tr. zákoník“), kterého se podle závěrů soudu prvního stupně dopustil skutkem popsáním ve skutkové větě citovaného odsuzujícího rozsudku. Za to byl jmenovaný obviněný odsouzen podle § 273 odst. 4 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 2 let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let a 6 měsíců. Podle § 73 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce stavbyvedoucího na dobu 2 let a 6 měsíců.

2. Týmž rozsudkem byl obviněný M. H. podle § 226 písm. c) zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „tr. ř.“), zproštěn obžaloby Okresního státního zastupitelství v Havlíčkově Brodě pro skutek, v němž byl spatřován přečinem obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 odst. 1, odst. 2

písm. b), odst. 3 písm. b), odst. 4 tr. zákoníku.

3. Tímto rozsudkem bylo dále rozhodnuto o vině a trestu pro spoluobviněného J. S., který dovolání nepodal ani nebylo podáno v jeho prospěch či neprospěch, a zbývající spoluobvinění byli obžaloby zproštěni.

4. Jednalo se již o druhý rozsudek soudu prvního stupně v této trestní věci, kdy jeho první, částečně odsuzující a částečně zprošťující rozsudek ze dne 8. 11. 2018 byl k odvolání státní zástupkyně a spoluobviněného S. zrušen usnesením Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 7. 8. 2019, sp. zn. 13 To 191/2019, a nalézacímu soudu bylo uloženo věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout [ve vztahu k jedné ze spoluobviněných pak bylo podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. za použití § 223 odst. 1 tr. ř. a § 11 odst. 1 písm. m) tr. ř. trestní stíhání zastaveno].

5. Proti citovanému rozsudku Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 16. 11. 2021, sp. zn. 1 T 224/2016, podali odvolání obvinění R. B. a J. S., jakož i státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Havlíčkově Brodě v neprospěch obviněného M. H. i všech ostatních zproštěných spoluobviněných.

6. O podaných odvoláních rozhodl Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 2. 6. 2022, sp. zn. 13 To 99/2022, tak, že z podnětu odvolání obviněných J. S. a R. B. a z podnětu odvolání státní zástupkyně napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), d), e), odst. 2 tr. ř. zrušil ve všech výrocích týkajících se obviněných J. S., R. B., M. H. a ostatních spoluobviněných. Dále pak soud druhého stupně nově rozhodl o vině a trestu ohledně obviněného J. S. a obviněného R. B. uznal vinným přečinem obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b), odst. 4 tr. zákoníku, kterého se podle závěrů odvolacího soudu tento obviněný dopustil skutkem spočívajícím v tom, že

jako stavbyvedoucí a zástupce zhotovitele společnosti STRABAG a.s., IČ: 60838744, se sídlem NA BĚLIDLE 198/21, 150 00 PRAHA 5, odštěpný závod, direkce 62 Brno, 620 00 Brno, Tovární 3 a autorizovaný stavitel v oboru SD02 - dopravní stavby, nekolejová doprava, číslo autorizace 1400244 na uvedené stavbě s názvem akce „XY“ při provádění stavby neřídil provádění stavby v souladu s ověřenou projektovou dokumentací, nezajistil dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících z ustanovení § 153 odst. 1 zák. č. [183/2006](#) Sb. (Stavební zákon) a nezajistil dodržování povinností k ochraně života, zdraví a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů v souladu s § 160 odst. 2 zák. č. [183/2006](#) Sb. (Stavební zákon), když jako osoba s autorizačním oprávněním v průběhu bouracích prací SO 202 (most ev. č. XY)

nijak nereagoval na vznikající nebezpečí zřícení klenbové konstrukce, když toto nebezpečí přímo vyplývalo z ohrožení stability původní klenbové konstrukce a to poté, co pravá polovina původního silničního tělesa (násypu za patou nad opěrou číslo 1 klenby) byla v rozporu s projektovou dokumentací ve stupni DSP a PDPS vytěžena zřetelně pod úroveň paty původní klenby již dne 15. 8. 2014, přestože nebylo doposud provedeno celkové podepření klenby mostu, kdy uvedenou skutečnost měl rozpoznat nejpozději dne 18. 8. 2014, coby účastník kontrolního dne stavby, když minimálně z titulu své odbornosti, doložené členstvím v České komoře autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě měl toto nebezpečí rozpoznat a neprodleně činit opatření k odvrácení bezprostředního hrozícího nebezpečí úmrtí a zranění osob spočívající v tom, že okamžitě zakáže vstup osob spod bourané klenby, vyzve stavbyvedoucího stavebního objektu SO 202 k ukončení stavební činnosti, viditelně ohradí nebezpečný prostor proti vstupu jakýchkoliv osob, tyto skutečnosti zapíše do stavebního deníku a vše (nebezpečí a opatření) oznámí příslušnému stavebnímu úřadu;

a jako stavbyvedoucí při řízení provádění stavby na formálně odděleném staveništi stavebního objektu SO 102.2 (silnice XY, úsek XY) nacházejícího se v těsném sousedství se stavebním objektem SO 202 (most ev. č. XY na silnici XY) a současně jako osoba s autorizačním oprávněním v souladu s technickou dokumentací (technickou zprávou) navazujícího (přílehlého) stavebního objektu SO 202, neprovedl úpravu stavebních prací tak, aby nedošlo k odkopání paty klenby dříve, než by bylo dokončeno úplné podepření klenby, postupoval v rozporu s vlastním registrem rizik a opatření, neboť nedodržel postup prací podle projektu (DSP a PDPS), nedbal rizika ztráty stability mostu SO 202 prováděním výkopových prací bezprostředně u paty klenby, přestože nebylo provedeno celkové podepření klenby mostu, a udělil nejpozději dne 15. 8. 2014 pokyn strojníkovi obsluhujícímu stavební stroj značky New Holand Kobelco E 235 SR T. N. - zaměstnanci společnosti TERRABAU, s.r.o. provádějícímu na základě smluvního vztahu zemní práce pro společnost STRABAG a.s., k odtěžení zeminy v pravé polovině komunikace za levobřežní patou klenby v prostoru za opěrou číslo 1, který tak učinil,

v důsledku tohoto vzniklo nebezpečí zřícení klenbové konstrukce, když toto nebezpečí přímo vyplývalo z ohrožení stability původní klenbové konstrukce a to poté, co pravá polovina původního silničního tělesa (násypu za patou nad opěrou číslo 1 klenby) byla v rozporu s projektovou dokumentací ve stupni DSP a PDPS vytěžena zřetelně pod úroveň paty původní klenby již dne 15. 8. 2014, přesto nejpozději dne 4. 9. 2014 v dopoledních hodinách přestože věděl, že nebylo provedeno doposud celkové podepření klenby mostu, udělil T. N. opětovný pokyn a to k vytěžení zbývající zeminy v levé polovině komunikace za levobřežní patou klenby v prostoru za opěrou číslo 1, kdy tato zemina následně byla odtěžena v časovém intervalu začínajícím po obědě dne 4. 9. 2014 a končícím nejpozději zřícením původní klenby před 14:41 hodinou, přičemž zemina byla vytěžena minimálně po úroveň první vodorovné spáry ve zdivu opěry číslo 1, v důsledku čehož mechanismus porušení původní klenbové konstrukce se začal rozvíjet posouváním paty klenby nad opěrou číslo 1 (levobřežní) v první vodorovné spáře zdiva opěr číslo 1 do volného prostoru vzniklého předchozím vytěžením zbývající zeminy v levé polovině násypu za patou klenby, tímto vytěžením zeminy s úplným odhalením paty původní klenby (vytěžení nejméně do úrovně horního povrchu opěry ve smyslu DSP a PDPS) byla ohrožena její stabilita

a bylo postupováno v rozporu s projektovou dokumentací zpracovanou ve stupni DSP a ve stupni PDPS a dále nerespektoval postup výstavby uvedený v dokumentaci DSP a PDPS objektu SO 202, ve kterých je popsán postup prací, když podepření klenby stávajícího mostu (SO 202) je v nich uvedeno dříve, než vytěžení stávajícího silničního tělesa včetně demolice parapetních zdí a křídel (SO 102.2), na které má následovat výkop za rubem stávající opěry směrem na XY do úrovně dna stavební jámy,

přičemž obecná odpovědnost za dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci mu navíc vyplývala z pracovní smlouvy na funkci mistr společnosti STRABAG a.s. uzavřené dne 9. 9. 2002 a dodatků ze dne 10. 8. 2004, 14. 12. 2012, 20. 3. 2014 a navazujícího pověření vedením stavby „XY“ ze dne 18. 6. 2014 pro funkci stavbyvedoucí, kdy zodpovídal mimo jiné za provádění stavby v souladu s uzavřenou smlouvou o dodávce a projektovou dokumentací tak, aby byla dodržena příslušná ustanovení ČSN, TKP, technologických pravidel tak, aby byla dokončena v požadovaném termínu, vysoké kvalitě a hospodárně;

a následkem uvedeného nedbalostního jednání a opomenutí obviněného

výše uvedených dne 4. 9. 2014 v 14:38 hodin v městysi XY, na silnici č. XY, Kraj Vysočina došlo k zřícení konstrukce původního mostu číslo XY (stavební objekt SO 202 podle členění v projektové dokumentaci) do prostoru říčky koryta zvané XY, přičemž v době zřícení mostu se na místě staveniště nacházelo nejméně 7 osob, následkem této havárie mostu došlo k bezprostřednímu nebezpečí smrti, těžké újmě na zdraví a škody, a to:

jednak k následnému usmrcení celkem 4 (čtyř) osob - dělníků pracujících pod mostem a provádějících podpírání klenby a to:

1. M. M., zemřelého dne XY, kdy bezprostřední příčinou smrti bylo polytrauma - současné poškození několika pro život důležitých orgánů či orgánových komplexů, kdy v tomto konkrétním případě se jednalo o devastaci celého těla s rozsáhlým poškozením prakticky všech orgánů (hlavy, trupu, končetin),

2. J. P., zemřelého dne XY, kdy bezprostřední příčinou smrti bylo polytrauma - současné poranění více životně důležitých orgánů a orgánových komplexů, kdy v tomto konkrétním případě se jednalo o poranění mozku, plic, srdce, jater a sleziny,

3. J. N., zemřelého dne XY, kdy bezprostřední příčinou smrti bylo polytrauma - současné poranění důležitých orgánů a orgánových komplexů, kdy v tomto konkrétním případě se jednalo zejména o poranění hlavy, krční páteře, plic, srdce, jater,

4. L. B., zemřelého dne XY, kdy bezprostřední příčinou smrti bylo drtivé poranění postihující více částí těla, orgánů hlavy, krku, trupu a končetin,

jednak k následnému zranění celkem 2 (dvou) osob - dělníků pracujících pod mostem a provádějících podpírání klenby a to:

1. J. B., nar. XY, který utrpěl pohmoždění a oděrky 3 cm velké na temeni hlavy vlevo, podvrknutí krční páteře, pohmoždění a oděrku v krajině levé lopatky, zranění si vyžádalo odborné lékařské ošetření, kdy jmenovaný byl převezen z místa havárie vozidlem RZP do nemocnice v Havlíčkově Brodě, po kterém byl propuštěn do domácího léčení, které pokračovalo zejména formou rehabilitace do 27. 11. 2014, jednalo se o zranění lehké,

2. E. P., nar. XY, který utrpěl - komplexní poranění pánve, frakturu nosních kostí bez dislokace, frakturu 3.-5. žebra vlevo bez dislokace, minimální aortální léze, frakturu příčných výběžků L4, 5, vícečetné drobné lacerace pravé ledviny, crus syndrom, zranění si vyžádalo odborné lékařské ošetření, kdy jmenovaný byl transportován z místa havárie do Fakultní nemocnice Hradec Králové, kdy byl do 3. 10. 2014 hospitalizován, následně přeložen do Univerzitní nemocnice Košice s dobou hospitalizace do 11. 12. 2014, poté do Letecké vojenské nemocnice, a.s. Košice s dobou hospitalizace do 19. 12. 2014; následně propuštěn do domácího léčení, kdy omezení na běžném způsobu života trvalo minimálně do 26. 11. 2015; jde o zranění těžké s dobou léčení přesahující dobu 6 měsíců,

jednak k ohrožení zdraví osoby - obsluhy stavebního stroje t.z. New Holand Kobelco E 235 SR a to: T. N., nar. XY.

7. Za spáchání uvedeného přečinu byl obviněný R. B. soudem druhého stupně odsouzen podle § 273 odst. 4 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 let. Podle § 73 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku byl tomuto obviněnému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce stavbyvedoucího na dobu 4 let.

8. Citovaným rozsudkem odvolacího soudu byla dále podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. z důvodu uvedeného v § 222 odst. 2 tr. ř. se trestní věc jednoho ze spoluobviněných, který dovolání nepodal ani nebylo podáno v jeho prospěch či nepospěch, postoupena Oblastnímu inspektorátu bezpečnosti práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu, neboť žalovaný skutek tohoto obviněného by mohl být posouzen

jako přestupek.

9. Podle § 259 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. ř. pak bylo Okresnímu soudu v Havlíčkově Brodě uloženo trestní věc obviněného M. H. a ostatních spoluobviněných znovu projednat a rozhodnout. Odvolání státní zástupkyně týkající se jedné ze spoluobviněných pak bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

10. V návaznosti na citovaný rozsudek odvolacího soudu pak byl obviněný M. H. rozsudkem Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 30. 8. 2022, sp. zn. 1 T 224/2016, uznán vinným přečinem přečin obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b), odst. 4 tr. zákoníku, kterého se podle závěrů soudu prvního stupně dopustil tím, že

jednak jako hlavní stavbyvedoucí (dle Hlavního stavebního deníku stavby) na uvedené stavbě s názvem akce „XY“, autorizovaný technik v oboru TD02 - dopravní stavby, nekolejová doprava, číslo autorizace - 1400185 a zástupce zhotovitele stavby při provádění stavby neřídil provádění stavby v souladu s ověřenou projektovou dokumentací, nezajistil dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících z ustanovení § 153 odst. 1 zák. č. [183/2006](#) Sb. (Stavební zákon) a nezajistil dodržování povinností k ochraně života, zdraví a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů v souladu s § 160 odst. 2 zák. č. [183/2006](#) Sb. (Stavební zákon), když

1) jako osoba s autorizačním oprávněním v průběhu bouracích prací SO 202 (most ev. č. XY) nijak nereagoval na vznikající nebezpečí zřícení klenbové konstrukce, když toto nebezpečí přímo vyplývalo z ohrožení stability původní klenbové konstrukce a to poté, co pravá polovina původního silničního tělesa (násypu za patou nad opěrou číslo 1 klenby) byla v rozporu s projektovou dokumentací ve stupni DSP a PDPS vytěžena zřetelně pod úroveň paty původní klenby již dne 15. 8. 2014, přestože nebylo doposud provedeno celkové podepření klenby mostu, kdy uvedenou skutečnost měl rozpoznat minimálně již dne 18. 8. 2014, coby účastník kontrolního dne stavby, když minimálně z titulu své odbornosti, doložené členstvím v České komoře autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě měl toto nebezpečí rozpoznat a neprodleně činit opatření k odvrácení bezprostředního hrozícího nebezpečí úmrtí a zranění osob spočívající v tom, že okamžitě odvolá (zakáže vstup) osoby spod bourané klenby, vyzve stavbyvedoucího stavebního objektu SO 202 k ukončení stavební činnosti, viditelně ohradí nebezpečný prostor proti vstupu jakýchkoliv osob, tyto skutečnosti zapíše do stavebního deníku a vše (nebezpečí a opatření) oznámí příslušnému stavebnímu úřadu;

2) jako hlavní stavbyvedoucí při řízení provádění stavby na formálně odděleném staveništi stavebního objektu SO 102.2 (silnice XY, úsek XY) nacházejícího se v těsném sousedství se stavebním objektem SO 202 (most ev. č. XY na silnici XY) nevyžadoval, aby byla dodržována návaznost technických dokumentací navazujícího (přílehlého) objektu - SO 202 v nichž je definována vzájemná podmíněnost, aby nedošlo k odkopání paty klenby dříve, než by bylo dokončeno úplné podepření klenby, čímž z titulu své funkce na základě PD nekoordinoval mezi sebou průběh provádění prací na stavebních objektech SO 102.2 a SO 202;

3) jako zástupce objednatele (M - SILNICE a.s.) pro věci technické s přihlédnutím k obsahu a rozsahu zpracování předložených technických dokumentací týkající se bourání mostu, zejména kdy:

a) projektová dokumentace ve stupni DSP upozorňovala na riziko kolapsu klenby a nařizovala její úplné a dokončené podepření dříve, než dojde k odstranění zeminy u pat klenby, kdy spolehlivé podepření nebylo možné provést bez statického výpočtu a výkresu podepření, které mají být obsahem RDS bourání klenby,

b) projektová dokumentace ve stupni PDPS upozorňovala na riziko kolapsu klenby a nařizovala její úplné a dokončené podepření dříve, než dojde k odstranění zeminy u pat klenby a současně v postupu výstavby stanovila, že podepření klenby předchází další fázi stavebních prací, kterým je

vytěžení silničního tělesa a varovala v článku 11. že „Tato dokumentace neslouží pro realizaci stavby. Na projektovou dokumentaci pro provádění stavby (PDPS) bude navazovat realizační dokumentace stavby (RDS)“. V souladu s PDPS bylo nutné vypracovat RDS,

c) ze smluvních vztahů uzavřených mezi objednatelem (M - SILNICE a.s.) a zhotovitelem (BÖGL a KRÝSL, k.s.) přímo vyplývá závazek zhotovení RDS zhotovitelem,

d) ze smluvních vztahů uzavřených mezi objednatelem (M - SILNICE a.s.) a zhotovitelem (BÖGL a KRÝSL, k.s.) přímo vyplývá závazek dodržování TKP ŘSD (Technických a kvalitativních podmínek Ředitelství silnic a dálnic), které vyžadují v rámci dodržení Systému jakosti na dálnicích a silnicích vypracování RDS,

tak jako odpovědná osoba nedbal na řádnou přípravu a provádění stavby a nezajistil ověřenou dokumentaci stavby, přestože podle Smlouvy o dílo mezi objednatelem (M - SILNICE a.s.) a zhotovitelem (BÖGL a KRÝSL, k.s.) je uveden požadavek objednatele, že koncept RDS bude předložen objednateli k odsouhlasení před započítím prací, kdy se tak nestalo, před započítím prací nebyl předán koncept RDS ani hotová schválená RDS a připustil, že se začnou provádět práce bez RDS a toleroval zahájení prací v zájmovém prostoru SO 202, přestože k době započítím prací nebyla vyhotovena RDS, potažmo nebyla řádně projednána a odsouhlasena;

čímž porušil článek 7, pod článek 7.16 Smlouvy o dílo uzavřené mezi objednatelem (M - SILNICE a.s.) a zhotovitelem (BÖGL a KRÝSL, k.s.), přičemž obecná odpovědnost za dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci mu navíc vyplývají z pracovní smlouvy na funkci absolvent - stavební technik společnosti Silnice Hradec Králové a.s., uzavřené dne 10. 8. 1998 - zejména pak část III. bod 3, a navazujících dodatků ze dne 7. 12. 1998 s nabytím platnosti a účinnosti dnem 1. 1. 1999 a ze dne 30. 3. 2007 a navazujícího popisu pracovní náplně ze dne 8. 2. 2013, resp. 6. 3. 2013 pro funkci stavbyvedoucího hlavní stavební výroby, kdy je mimo jiné povinen organizovat a řídit práce na stavbě, zodpovídat za dodržování závazků vyplývajících z uzavřených smluv a provozních plánů, zodpovídat za dodržování kvality prováděných prací a kontrolovat dodržování technologického postupu.

11. Za uvedený přečin byl obviněný M. H. soudem prvního stupně odsouzen podle § 273 odst. 4 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 2 roků, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 roků.

12. Citovaným rozsudkem nalézacího soudu byli rovněž uznáni vinnými obvinění F. L., Z. D., M. M. a J. N. a byly jim uloženy tresty.

13. Proti citovanému rozsudku Okresního soudu v Havlíčkově Brodě podal odvolání obviněný M. H., stejně jako obvinění F. L., Z. D., M. M. a J. N., a v neprospěch všech jmenovaných obviněných proti výroku o trestu i státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Havlíčkově Brodě.

14. O podaných odvoláních rozhodl Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 21. 3. 2023, sp. zn. 13 To 28/2023, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b) a d) tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného M. H. uznal vinným přečinem obecného ohrožení podle § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, kterého se podle závěrů odvolacího soudu dopustil tím, že

jako hlavní stavbyvedoucí (podle hlavního stavebního deníku stavby) na stavbě s názvem akce „XY“, jako autorizovaný technik v oboru TD02 - dopravní stavby, nekolejová doprava, číslo autorizace - 1400185 a jako zástupce objednatele (M - SILNICE a.s.) pro věci technické při provádění stavby neřídil provádění stavby v souladu s ověřenou projektovou dokumentací, nezajistil dodržování

povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících z ustanovení § 153 odst. 1 zák. č. [183/2006](#) Sb. (stavební zákon), přičemž obecná odpovědnost za dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci mu navíc vyplývala i z pracovní smlouvy na funkci absolvent - stavební technik společnosti Silnice Hradec Králové a.s., uzavřené dne 10. 8. 1998 - zejména pak část III. bod 3, a navazujících dodatků ze dne 7. 12. 1998 s nabytím platnosti a účinnosti dnem 1. 1. 1999 a ze dne 30. 3. 2007 a navazujícího popisu pracovní náplně ze dne 8. 2. 2013, resp. 6. 3. 2013 pro funkci stavbyvedoucího hlavní stavební výroby, kdy je mimo jiné povinen organizovat a řídit práce na stavbě, zodpovídat za dodržování závazků vyplývajících z uzavřených smluv a provozních plánů, zodpovídat za dodržování kvality prováděných prací a kontrolovat dodržování technologického postupu,

když v průběhu bouracích prací SO 202 (most ev. č. XY) nijak nereagoval na vznikající nebezpečí zřícení klenbové konstrukce, které přímo vyplývalo z ohrožení stability původní klenbové konstrukce poté, co pravá polovina původního silničního tělesa - násypu za patou klenby nad opěrou číslo 1 byla v rozporu s projektovou dokumentací ve stupni dokumentace pro stavební povolení (dále jen DPS) a projektové dokumentace pro provedení stavby (dále jen PDPS) vytěžena zřetelně pod úroveň paty původní klenby již dne 15. 8. 2014, přestože nebylo doposud provedeno celkové podepření klenby mostu, kdy uvedenou skutečnost měl rozpoznat minimálně již dne 18. 8. 2014 coby účastník kontrolního dne stavby, a nepodnikl opatření k odvrácení bezprostředního hrozícího nebezpečí úmrtí a zranění osob spočívající v tom, že nařídí zastavení dalších prací při odtěžování násypu do doby, než bude klenba účinně podepřena.

15. Za to byl obviněný M. H. soudem druhého stupně odsouzen podle § 273 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 1 roku a 6 měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let.

16. Citovaným rozsudkem nalézacího soudu byli rovněž nově uznáni vinnými obvinění F. L., M. M. a J. N. a byly jim uloženy tresty. Obviněný Z. D. byl naproti tomu podle § 226 písm. c) tr. ř. obžaloby zproštěn. Podle § 256 tr. ř. pak bylo odvolání státní zástupkyně zamítnuto.

II. Dovolání a vyjádření k němu

17. Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 2. 6. 2022, sp. zn. 13 To 99/2022, podal obviněný R. B. prostřednictvím svého obhájce dovolání, které opřel o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a m) tr. ř.

18. V úvodu svého dovolání obviněný upozornil na procesní pochybení odvolacího soudu, který podle jeho názoru činil odlišné skutkové závěry od soudu prvního stupně ve vztahu k projektové dokumentaci, aniž by tento důkaz provedl v rámci odvolacího řízení. Již v ústním odůvodnění a dále v písemném odůvodnění zaujmul odvolací soud zcela nepředvídatelně a překvapivě odlišný skutkový závěr spočívající v tom, že projektová dokumentace vůbec nedovolovala odtěžovat silniční těleso v přechodových oblastech mostu před plným podepřením klenby. Pokud by odvolací soud řádně provedl důkaz projektovou dokumentací v rámci odvolacího veřejného zasedání, což se nestalo, tak by k tomuto závěru nemohl dospět a neměnil by skutkové zjištění provedené nalézacím soudem. V písemném vyhotovení rozsudku se odvolací soud otázce dovolené míry odtěžení silničního tělesa věnoval na několika místech svého odůvodnění, kdy jeho závěry si vzájemně odporují.

19. Obviněný dále poukazuje na to, že po vydání rozsudku soudu prvního stupně se obrátil na odborníky v oboru geotechnika, aby v rámci geotechnické studie posoudili velikost stabilizující složky zemního tlaku v oblasti za mostní opěrou, a to při vlivu odtěžování vrstev silničního tělesa. Podle obviněného totiž jde o posouzení, které je klíčové pro určení, zda postup prací navrhovaný v projektu byl stanoven správně a bezpečně. Obviněný nesouhlasí s kritikou vypracované studie odvolacím

soudem, který ji označil za toliko teoretický model, který bezezbytku nezohledňuje všechny okolnosti konkrétního případu. Uplatňuje přitom řadu výhrad vůči závěrům znalce doc. Klusáčka, na které poukazoval odvolací soud, a tyto jednotlivě rozebírá. Shrnuje též závěry jím poptané geotechnické studie. Touto studií byly v souladu s obecně platnými zásadami stanoveny dvě hranice sníženého pasivního tlaku. Překročení první hranice bylo stanoveno jako rizikové. Překročení druhé hranice bylo stanoveno jako nebezpečné. Obviněný však ze strany projektanta nebyl v projektu nikterak upozorněn na rizikovost či nebezpečnost prací. V této dokumentaci je tak nařízeno kompletní odtěžení stávajícího zemního tělesa. Teprve v projektové dokumentaci SO 202 (most XY), jejímž adresátem byl zhotovitel mostní konstrukce, bylo stanoveno, jakým způsobem stávající most odstranit a kdy je třeba klenbu podepřít. Z projektu je přitom podle obviněného zřejmé, že projektant spatřoval nebezpečí až od horního povrchu opěry směrem dolů. Tedy až o dalších 80 % pod nebezpečnou hladinou, která je zjištěna v geotechnické studii. Z obsahu projektové dokumentace je tak evidentní, že projektant si neuvědomil, že tento konkrétní most (resp. jeho klenbu) nedrží jeho opěra, ale zemní těleso. Tato skutečnost však nemůže být přičítána k tíži obviněného. Obviněný nesouhlasí s výkladem projektové dokumentace učiněným odvolacím soudem, který dovodil, že nejprve mělo dojít k podepření klenby účinným způsobem a teprve poté k odtěžování násypu. Odvolací soud dále vůbec nezkoumal, zda je rozdělení stavebních objektů na mostní a silniční objekt správné z pohledu platných právních norem. Sám autorský dozor přitom před soudem jasně prohlásil, že podle zpracovaného projektu jednak mohly současně probíhat práce na podpírání mostní konstrukce a zároveň práce na odtěžování silničního tělesa za opěrou, a jednak mohlo být silniční těleso při současném průběhu těchto prací odtěženo až po horní povrch opěry. Odvolací soud tuto zjištěnou skutečnost dostatečně nezohlednil při svém rozhodování.

20. Soud druhého stupně přitom odmítl argumentaci obviněných v tom smyslu, že bylo možné odtěžovat násyp po patu klenby ještě před jejím podepřením s tím, že není z pohledu logiky správná. V témže bodu rozsudku ovšem odvolací soud uzavírá, že sice bylo možné zahájit odtěžování násypu, nikoli však do úrovně paty klenby. Pokud tedy odvolací soud shledal, že bylo možné násyp odtěžovat, nemohl správně ve věci rozhodnout, aniž by měl jasno v otázce dovolené míry odtěžení, přičemž podle svědků a znalců a ani z provedených listin nebylo zřejmé, jaká by taková míra měla být. Bezpečnou míru jako jediná odhalila geotechnická studie. Odvolací soud ale nezjistil, resp. neuvedl, do jaké hloubky se podle jeho zjištění mohlo těžit. Ostatně právě tomuto účelu slouží kvalifikovaná geotechnická studie, která de facto odpověděla na otázky, které si měl klást i autor projektu, a sice, jaká míra odkopání byla ještě bezpečná. Skutečnost, že klenba se zřítla v době, kdy silniční těleso bylo odtěžováno teprve z jedné strany a odtěžení nebylo v celé šíři dokončeno, je dokladem toho, že projektem dovolený postup prací nebyl bezpečný, nebyl matematicky ověřen a byl zasazen do objektového členění, které odporovalo směrnicí pro pořizování projektové dokumentace. Je pravdou, že projektant upozornil na riziko zhroucení klenby, pokud nebude podepřena. Odvolací soud ale nezhodnotil, ve který moment toto riziko mělo nastat. Přitom poslední dvě věty čl. 3.5.2 projektové dokumentace tento moment nezpochybnitelným způsobem stanoví. Výpočty bylo přitom ověřeno a nikým před soudem vyvráceno, že nebezpečí hrozilo již v úrovni 80 % výšky zeminy nad horním povrchem opěry. Je proto nerozhodné, bylo-li odkopáno po horní povrch opěry, pod horní povrch opěry či nikoli.

21. Nicméně i přesto obviněný zdůrazňuje, že nikdy nedal pokyn k těžení pod horní povrch opěry a k takové skutečnosti ani nedošlo. Taková skutečnost nebyla žádným důkazem prokázána, jakkoli je tato pro samotný mechanismus rozvoje poruchy naprosto irelevantní. Dokonce samotný bagrista, svědek N., který osobně prováděl odtěžování, při hlavním líčení uvedl, že zeminu odtěžil zároveň s klenbou. Z logiky věci jde o to, že pod horním povrchem opěry se již klenba nenacházela, proto jakékoli odtěžování pod horní povrch opěry by nemohlo mít vliv na porušení původní klenbové

konstrukce, jak uvádí odvolací soud. Geotechnickou studii poskytla společnost GEOMAT, přičemž tuto studii zpracoval kolektiv autorů z oboru geotechnika a mosty a inženýrské konstrukce. Výsledky této studie jednoznačně potvrzují skutečnost, že projektem stanovený postup prací při odkopávání zemního tělesa byl nebezpečný.

22. Obviněný dále nesouhlasí s tím, že odstraňováním parapetních zdí a křídelních zdí došlo k bourání mostní konstrukce. Provedenému dokazování rovněž neodpovídá závěr odvolacího soudu, že obviněný B. při zadávání úkolů obsluze bagru, svědku N., nijak tohoto svědka neupozornil na nutnost dodržet omezení při odtěžování materiálu a nevytěžit materiál právě pod patu klenby. Sám bagrista N. totiž vypověděl, že byl obviněným zřetelně upozorněn, kam může bagrovat. Přímo uvedl: „od hrany mostu, kde těžil, to bylo odtěženo zároveň s klenbou“. Obviněnému proto není zřejmé, co vlastně vzal odvolací soud za prokázané a co nikoli. Odvolací soud např. konstatoval, že v projektové dokumentaci byl jasně určen požadavek na úplné podepření klenby dříve, než bude odtěžen násyp pod kritickou hranici. Ze závěrů odvolacího soudu není jasné, jakou kritickou hranici měl skutečně na mysli. Odvolací soud vzal zřejmě za prokázané skutečnosti, které ve svém rozhodnutí nikterak neodůvodnil. Odvolací soud se při míře odtěžení zároveň odkazoval na fotografie, které neidentifikoval (ve spise je založeno větší množství fotografií) a sám jako důkaz ani neprovedl. Pokud tedy odvolací soud vycházel z fotografií, které měl k dispozici nalézací soud, pak ohledně těchto fotografií obviněný ve svém odvolání namítal, že v bodu 113. rozsudku okresní soud činil závěr, že podle fotografické dokumentace od 13. 8. do 15. 8. 2014 byla zemina v levé části odtěžena zhruba 0,5 m pod horní stranu opěry. K tomuto zjištění soudu obviněný předně namítal, že nelze z textu rozsudku vůbec seznat, z jaké konkrétní fotografické dokumentace má takováto skutečnost vyplývat. Přitom okresní soud naopak uváděl, že ze snímku pořízeného dne 15. 8. 2014 v 17:42 hod. je dokazováno, že je vytěženo do úrovně horního povrchu opěry.

23. Ve vztahu k pořízeným fotografiím obviněný zdůraznil, že v prostoru, kde bylo zemní těleso odtěžováno, došlo ze strany opěry rovněž k vybudování příjezdu pod most, kterým se pracovníci pod mostní konstrukcí mohli do prostoru vůbec dostávat. Jednalo se o pracovníky na objektu SO 202, tedy pracovníky podřízené obviněnému S. Nebylo nikým rozporováno, že obviněný nedal pokyn k vybagrování této cesty, byť tato cesta sama o sobě nemohla nikterak zhoršovat stabilitu klenbové konstrukce už jen z toho důvodu, že byla provedena nikoli za opěrou, ale logicky vedle opěry. Doc. Klusáček před soudem prezentoval fotografii pořízenou naopak ve směru od XY, na níž je z úhlu vidět, že byla odbagrována jakási provizorní cesta. Přitom fotografie pořizované od XY zřetelně prokazují, že nebylo odkopáno níže než po horní povrch opěry, bylo-li kdy vůbec odkopáno po horní povrch opěry.

24. Obviněný je toho názoru, že otázka viny a trestu v jeho případě závisí na posouzení, zda měl povinnost s ohledem na charakter vykonávané práce a charakter staveniště vyhodnotit si, zda jím dodržovaný postup prací podle projektové dokumentace je ohrožující zdraví a životy osob či nikoli. Trestnost činu nemůže být hodnocena na základě pouhé skutečnosti, že došlo k nehodě. Je zapotřebí zkoumat objektivní i subjektivní míru opatrnosti, jejíž dodržení lze na každé osobě spravedlivě požadovat. Subjektivní míra opatrnosti, tj. otázka, jak konkrétně vnímal situaci na staveništi obviněný a jak by ji vnímala jiná osoba v jeho postavení, nebyla evidentně soudem posuzována. Nedbalostně jedná ten, kdo nedodržuje míru opatrnosti, ke které je v rámci okolností povinen (objektivní hledisko) a podle svých možností schopen (subjektivní hledisko). Pro odpovědnost za

nedbalostní trestný čin je pak zapotřebí, aby bylo prokázáno, že u osoby, proti níž je trestní řízení vedeno, bylo přítomno jak objektivní, tak subjektivní hledisko porušení dostatečné míry opatrnosti. Pakliže jedna z těchto složek schází, nemůže taková osoba za skutek, ve kterém je spatřováno spáchání trestného činu, nést trestní odpovědnost. Pokud jde o subjektivní míru opatrnosti, ta byla vyvolána zejména znalostmi staveniště a zkušenostmi nabytými praxí. Stavbyvedoucí je totiž osobou, která má ze zákona a z pracovního poměru spoustu dalších povinností. Tímto argumentem se obviněný nechce zbavovat odpovědnosti za bezpečnost na staveništi, která je mu dána ze zákona, ale toliko poukazuje na to, že pokud jsou nastaveny takové kontrolní mechanismy, ať už vyplývající ze zákona (koordinátor BOZP, inspektorát práce) nebo z interní organizace zhotovitele (společnosti STRABAG), a ani tyto osoby nejsou schopny, na základě tragické nehody, zpětně dovozované, systémové pochybení na úseku bezpečnosti zaregistrovat a eliminovat jej, ačkoliv toto je jejich prvořadý a někdy i jediný úkol, pak v takovém případě by neměla, i s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe, být dovozována trestní odpovědnost osoby, která je pouze posledním článkem v řetězu na úseku bezpečnosti.

25. V další části podaného dovolání obviněný B. obsáhle rekapituluje výpovědi obou projektantů před soudem prvního stupně, protože jejich autorský náhled na postup prací považuje za velmi významný při posuzování této věci. Konstatoval, že způsob, kterým projektant Č. na mnohé otázky odpovídal, může svědčit buď o jeho elementárních neznalostech v oboru, nebo o jeho potřebě vyhýbat se odpovědnosti za nesplnění všech kvalitativních požadavků, které měl jeho projekt splňovat.

26. Obviněný uzavřel, že v žádném jeho jednání nelze spatřovat jeho zavinění ve formě nevědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. Nebylo proto podle něj prokázáno, že spáchal přečin usmrcení z nedbalosti.

27. Z těchto důvodů obviněný B. navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil obě rozhodnutí soudů nižších stupňů a aby jej zprostil obžaloby, popř. aby nalézacímu soudu přikázal věc znovu projednat a rozhodnout. Současně navrhl odložit výkon napadeného rozsudku.

28. Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 21. 3. 2023, sp. zn. 13 To 28/2023, pak podal prostřednictvím svého obhájce dovolání i obviněný M. H., který svůj mimořádný opravný prostředek opřel o důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.

29. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. obviněný uvedl, že odvolací soud se nedostatečně zabýval tím, zda došlo k naplnění všech znaků skutkové podstaty přečinu obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Soud druhého stupně totiž uvedl, že jen proto, že práce na odtěžování násypu a budování podpěrné skruže na místě řídili stavbyvedoucí B. a S., nelze dovodit, že by odpovědnost za vyvolání stavu obecného ohrožení měli nést výlučně tyto dva obvinění. A dále že pokud byl příčinou vyvolání stavu obecného ohrožení nedostatek koordinace mezi pracemi na dvou sousedních stavebních objektech, pak bylo nutné brát v úvahu i to, které osoby měly tuto součinnost zajišťovat a dohlížet na návaznost prací na těchto dvou stavebních objektech. Tento závěr je podle obviněného velmi podstatný, protože zakládá zcela novou

příčinu způsobení obecného ohrožení a je současně v rozporu s popisem skutku ve výroku napadeného rozsudku. Odvolací soud totiž jinými slovy říká, že spoluobvinění B. a S. jsou vinni proto, že jako stavbyvedoucí, kteří přímo řídili práce na stavbě, nepostupovali v souladu s projektovou dokumentací, se kterou jako stavbyvedoucí měli být seznámeni, a obviněný H. je vinen proto, že nedostatečně koordinoval práce na více stavebních objektech, nikoli jen na stavebním objektu SO 202, protože měl zajišťovat a dohlížet na návaznost prací. Jedná se však o zcela rozdílné příčiny, zcela rozdílná jednání, resp. opomenutí, která podle odvolacího soudu mají být příčinou způsobeného následku, tj. obecného ohrožení. Odvolací soud přitom paradoxně prezentoval další příčinu vzniklého následku, a to konkrétně zanedbání dohledu nad stavbyvedoucími B. a S. a zanedbání povinnosti řízení jejich postupu. Odvolací soud proto podle názoru obviněného H. zásadně pochybil při posouzení příčinné souvislosti.

30. V této souvislosti obviněný připomněl, že příčinný vztah musí být dán mezi jednáním a následkem. Základem příčinného vztahu je teorie podmínky *conditio sine qua non*, podle níž je příčinou každý jev, bez něhož by jiný jev buď vůbec nenastal, anebo nenastal způsobem, jakým nastal. Teorie podmínky, zakládající v samotném pojetí *conditio sine qua non* příliš širokou odpovědnost, je korigována především za použití zásad umělé izolace jevů a gradace příčinné souvislosti, jakož i zkoumáním vztahu kauzality a zavinění a s ním souvisejícím tzv. přerušením příčinné souvislosti. Příčinné souvislosti je třeba zkoumat vždy konkrétně na základě zjištěných okolností případu se zdůrazněním hlavních a rozhodujících příčin, což však na druhé straně neznamena, že jen hlavní příčiny jsou právně relevantní a že je možno zcela vyloučit příčiny vedlejší či podřadné. Zásada, že jednotlivé příčiny a podmínky nemají pro způsobení následku stejný význam, se označuje jako zásada gradace příčinné souvislosti. Důležité je, aby jednání pachatele bylo z hlediska způsobení následku příčinou dostatečně významnou. Pokud tedy tr. zákoník v § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b) vyžaduje, aby trestný čin byl spáchán porušením důležité povinnosti, pak tím vyjadřuje požadavek, aby porušení konkrétní povinnosti považované za důležitou bylo zásadní příčinou vzniku následku. V opačném případě nelze naplnění předmětného zákonného znaku dovodit, a to s ohledem na povahu znaku porušení důležité povinnosti, u něhož je třeba vždy zkoumat konkrétní okolnosti skutku. Jestliže při vzniku následku spolupůsobilo více příčin, je třeba hodnotit každou příčinu pro vznik následku zvlášť a určit její důležitost pro následek, který z jednání obviněného nastal.

31. Vztaženo na případ obviněného, odvolací soud zcela rezignoval na zkoumání výše uvedených příčin, které sám dovodil na základě provedeného dokazování. Odvolací soud stále dokola jen opakoval svoji mantru, že obviněný byl stavbyvedoucí, vedl ohledně stavby komunikaci, byl přítomen na několik kontrolních dnech, což je důvodem pro dovození jeho trestní odpovědnosti. Odvolací soud dokonce popřel své vlastní předchozí rozhodnutí ve věci, kterým vytknul soudu prvního stupně, že se nezabýval mimo jiné zhodnocením míry zapojení obviněných do provádění stavebních prací na uvedeném místě a účastí určitých osob na schvalování probíhajících postupů, případné připomínkami ke způsobu dosavadního provádění prací. Napadený rozsudek je z toho důvodu nesprávný, neboť absence posouzení jednoho ze znaků skutkové podstaty přečinu představuje nesprávné právní posouzení skutku.

32. V souvislosti s výše uvedeným dále obviněný H. zdůraznil, že popis skutku ve výroku napadeného rozsudku neobsahuje popis tvrzené nedostatečné koordinace mezi stavebními objekty, jakož i popis

zanedbání dohledu nad stavbyvedoucími S. a B., nýbrž neřízení stavebního objektu SO 202 v souladu s projektovou dokumentací. V popisu skutku nejsou vůbec zohledněna všechna porušení povinností, kterých se obviněný H. měl podle napadeného rozsudku dopustit, ačkoli se podle odvolacího soudu jedná o příčiny způsobeného následku. Odvolací soud dokonce uvádí, že koordinace postupů na formálně oddělených stavebních objektech byl klíčový problém, čili nedává žádný smysl, že obviněný byl odsouzen za nedodržování projektové dokumentace. Z tohoto důvodu tak mohl odvolací těžko posoudit naplnění skutkové podstaty trestného činu.

33. Obviněný je toho názoru, že nedostatek koordinace jednotlivých prací na dvou stavebních objektech ani nekontrolování obviněných B. a S. není příčinou, která vede ke vzniku tvrzeného následku. Obecné ohrožení může způsobit pouze příčina, která přímo způsobuje navození ohrožujícího stavu. I kdyby tedy obviněný nekoordinoval postup prací (což konečně ani nebylo jeho povinností) a nedošlo by k dodržení postupu jednotlivých prací podle bodu 3.5.4 projektové dokumentace, pak to byli právě a výlučně stavbyvedoucí S. a B., kteří přímo řídili a dohlíželi na stavební objekty SO 202 a SO 102.2 a měli tak rozpoznat nebezpečnost situace. Obviněný si klade otázku, proč by on měl být odpovědný za práci jiných stavbyvedoucích, kteří byli na stavbě proto, aby konkrétní stavební objekty vedli a dohlíželi na dodržování projektové dokumentace, nebo proč by měl být odpovědný za nedodržování projektové dokumentace, pokud to byli stavbyvedoucí S. a B., kteří měli tuto povinnost plnit. Odpovědnost obviněného je tak založena na principu kolektivní viny a odvolací soud vůbec nerozklíčoval, jaký podíl měli jednotliví obvinění na způsobeném následku. I sám odvolací soud přitom uvádí, že příčinou pádu mostu bylo odtěžení násypu pod patu klenby bez předchozího podepření klenby, čili odvolací soud nemůže uvádět, že obviněný nedostatečně koordinoval práce a nekontroloval práci stavbyvedoucích B. a S., protože tyto skutečnosti nejsou příčinou vzniklého následku, tj. obecného ohrožení. Závěr o existenci příčinné souvislosti, jako jednoho ze znaků skutkové podstaty, nemůže obstát a jedná se tak o nesprávné právní posouzení.

34. Obviněný je přesvědčen, že nedostatek koordinace jednotlivých prací na dvou stavebních objektech nepředstavuje bezprostřední ohrožení lidí, protože k bezprostřednímu ohrožení lidí dochází až v situaci, kdy dochází ke konkrétní činnosti bezprostředně směřující ke vzniku ohrožení. K bezprostřednímu ohrožení však mohlo dojít za daných skutkových okolností pouze tím, že stavbyvedoucí B. a S. vedli své stavební objekty způsobem, který nebyl v souladu s projektovou dokumentací. I pokud by tedy platilo, že obviněný nedostatečně koordinoval jednotlivé práce nebo že nedostatečně kontroloval práci stavbyvedoucích B. a S., tak to ještě automaticky neznamená, že se dopustil přečinu obecného ohrožení. Tato tvrzená jednání, resp. opomenutí nesměřují bezprostředně ke vzniku ohrožení, natož pak v porovnání s jednáním, resp. opomenutím stavbyvedoucích B. a S.

35. Stran dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. pak obviněný uvedl, že odvolacím soudem konstruovaná rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků přečinu obecného ohrožení, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů. Z žádného provedeného důkazu nevyplývalo, že to byl právě obviněný, komu měla být uložena povinnost podle § 153 odst. 1 stavebního zákona, ani že to byl právě obviněný, kdo uložené povinnosti porušil a konečně nebylo v celém trestním řízení prokázáno, jakým způsobem měl obviněný dané povinnosti porušit. Navíc podle názoru obviněného případná nedostatečná koordinace mezi stavebními objekty, jakož i zanedbání dohledu nad stavbyvedoucími S. a B., vůbec nespadá pod rozsahu ustanovení § 153 odst. 1 stavebního zákona.

36. Obviněný v této souvislosti poukázal na to, že pro oblast XY - XY nebyl stavbyvedoucím, který by zodpovídal za bezpečnost při provádění stavby. Jako stavbyvedoucí byl zodpovědný za realizaci úseku od XY po XY. Odvolací soud navíc někdy označuje obviněného jako hlavního stavbyvedoucího, stavbyvedoucího nebo dokonce jako zástupce zhotovitele. Odvolací soud zcela přeceňuje význam stavebního deníku, protože jen ze skutečnosti, že se do něj někdo podepsal, dovozuje jeho povinnost být seznámen s projektovou dokumentací a v konečném důsledku jeho odpovědnost za pád mostu. Odvolací soud tak činí zcela paušálně, podle principů kolektivní viny. Stejná situace platí i pro účast na kontrolních dnech, protože jen proto, že se někdy někdo objevil na kontrolním dnu, tak to z něj činí osobu odpovědnou za pád mostu, protože povinností každého, kdo se účastní kontrolního dnu, je pečlivě projít stavbu a rozpoznat všechna nebezpečí bez ohledu na své postavení, postavení ostatních osob nebo svých odborných znalostí. Závěry odvolacího soudu jsou naprosto absurdní a zcela se vymykají reálné situaci na stavbě. Navíc odvolací soud věc podává zcela lakonicky, že obviněný byl stavbyvedoucí, byl přítomen na kontrolních dnech, podepisoval se do stavebního deníku a byl účasten e-mailové komunikace, ale už se vůbec nezabývá například významem stavebního deníku a skutečností, že je do něj někdo vepsán jako stavbyvedoucí. Zde se totiž odkrývá pravá podstata tohoto případu, kdy státní zástupce nebyl schopen zmapovat skutečné postavení všech obviněných, a proto obvinil všechny, kteří měli jakýkoli vztah k předmětné stavbě.

37. Obviněný odmítá závěr, že jako osoba s autorizačním oprávněním v průběhu bouracích prací SO 202 nijak nereagoval na vznikající nebezpečí zřícení klenbové konstrukce. Vzhledem ke skutečnosti, že se v daném okamžiku obviněný na předmětné stavbě vůbec nepohyboval, a hlavně pohybovat nemusel, není reálné, aby mohl na vznikající nebezpečí reagovat. Obviněný nebyl nikým informován o tom, že dochází k postupu v rozporu s projektovou dokumentací, ani o vzniku jiných porušení, která by představovala vznikající nebezpečí. Obviněný navíc nemá odbornou autorizaci pro stavbu mostů, čili nemohl být při své specializaci schopen rozeznat nebezpečí vzniklé na stavbě u mostu. Pokud je obviněnému vyčítáno, že již při kontrolním dnu dne 15. 8. 2014 měl zjistit, že násyp je zřetelně vytěžen pod úroveň paty klenby, tak odvolací soud opět nevysvětluje, proč je to právě obviněný, který měl zachraňovat situaci a zabývat se souladem stavu prací s projektovou dokumentací, když oba stavební objekty So 202 a SO 102.2 byly v plné gesci stavbyvedoucích B. a S., kteří byli na tyto stavební objekty přiděleni svým zaměstnavateli, nikoli však obviněným, jak implikuje odvolací soud, pokud uvádí, že obviněný na ně měl dohlížet.

38. Za extrémní nesoulad skutkového zjištění s obsahem provedených důkazů je podle obviněného H. nutné považovat závěr, že obviněný měl nepochybně na starosti sledování dodržování harmonogramu prováděných stavebních prací. Taková skutečnost nevyplývá ze žádného důkazu a jedná se pouze o představu odvolacího soudu o tom, že je-li někdo označen jako hlavní stavbyvedoucí, tak automaticky odpovídá za všechno bez ohledu na jakékoli okolnosti daného případu a vliv dalších osob. Identická situace platí pro závěr, že obviněný měl bezprostřední povinnost dohlížet na stavbyvedoucí B. a S. Ani tato skutečnost nevyplývá ze žádného důkazu. Jedná se však o skutková zjištění velmi podstatná, protože na jejich základě byla dovozena trestní odpovědnost obviněného H. (byť v popisu skutku tato údajná pochybení obviněného absentují).

39. Obviněný zdůraznil, že jeho úlohou v celé stavbě byla pouze a jenom koordinace (resp. zprostředkování) prvotní komunikace mezi společnostmi BÖGL a KRÝSL a STRABAG. Sám obviněný však další práce nekoordinoval, nevedl ani neorganizoval, když konečně to nebylo ani jeho

povinností. Pokud pak na stavbě vznikalo nebezpečí, byly to právě osoby přítomné na stavbě a osoby organizující práce na stavbě, které měly vznikající nebezpečí rozpoznat, zamezit mu a informovat o něm příslušné osoby. Je třeba zdůraznit, že to byli S. a B., kteří se bezprostředně pohybovali v okolí stavby, kteří prokazatelně věděli či měli a mohli vědět o vznikajícím nebezpečí a kteří přitom nedbali tohoto nebezpečí a neodvrátili jej. Z těchto skutečností však nemůže být činěn odpovědným obviněný H. na základě kolektivní viny.

40. Obviněný zásadně zpochybňuje soudy akcentovanou skutečnost, že byl hlavním stavbyvedoucím a že právě proto je nutné dovodit jeho trestněprávní odpovědnost. Stavební deník nepředstavuje smlouvu, ani jiný titul, ze kterého by mohla obviněnému pouhým vyplněním jeho jména do kolonky vzniknout funkce hlavního stavbyvedoucího. Navíc je nutno k tomu podotknout, že žádný z právních předpisů nedefinuje, jaké konkrétní postavení a povinnosti by měla mít osoba v pozici hlavního stavbyvedoucího ani jaký je vztah mezi stavbyvedoucím a hlavním stavbyvedoucím. Obviněný navíc podotýká, že v dalších zněních stavebního deníku jsou protokoly o předání staveniště mostu, které bylo předáno společnosti BÖGL a KRÝSL a prováděli zde práce i pracovníci firmy STRABAG. Obviněný zde pracoviště neměl, což znamená, že ani nemohl vykonávat funkci hlavního stavbyvedoucího. Obviněný ani neměl žádné pověření provádět stavbyvedoucího na projektech, které fakticky neprovádí společnost M - SILNICE.

41. Obviněný konečně uvedl, že zproštění obžaloby v případě spoluobviněného D. je podle jeho názoru již jen tečkou za nespravedlivým a těžko vysvětlitelným přístupem odvolacího soudu vůči všem obviněným. Zproštění obžaloby v tomto případě jen podporuje naprosto nepoužitelné závěry odvolacího soudu o účasti jednotlivých obviněných na způsobení následku, protože obviněný D. byl viněn ze skutečnosti, že v průběhu bouracích prací nereagoval na vznikající nebezpečí, které měl rozpoznat jako účastník kontrolního dne minimálně již dne 18. 8. 2014 a jako autorizovaná osoba. Obviněný si klade otázku, proč on byl shledán vinným za jednání, které bylo identicky kladeno za vinu i obviněnému D. Vysvětlení odvolacího soudu, že obviněnému D. bylo kladeno za vinu hlavně nezajištění realizační projektové dokumentace, je absurdní, protože jak obviněnému D., tak obviněnému H. bylo kladeno za vinu nereagování na vznikající nebezpečí, které měli rozpoznat jako účastníci kontrolního dne minimálně již dne 18. 8. 2014, a nezajištění provádění prací v souladu s projektovou dokumentací, se kterou se měli seznámit.

42. Z těchto důvodů obviněný H. navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a aby tomuto uložil věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

43. Dovolání obou obviněných byla ve smyslu § 265h odst. 2 věty první tr. ř. zaslána nejvyššímu státnímu zástupci k případnému vyjádření. K dovoláním se písemně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“).

44. K dovolání obviněného R. B. státní zástupce uvedl, že tento obviněný ve svém dovolání opakuje obhajobu, kterou uplatnil již před nalézacím soudem. S uplatněnými námitkami se podle státního zástupce soudy již vypořádaly v odůvodnění svých rozhodnutí. S argumentací soudů se státní

zástupce ztotožnil a v podrobnostech na jejich rozhodnutí odkázal. Nad jejich rámeček pak uvedl, že obviněný svou obhajobu založil na tvrzení, že zeminu odebíral tak, jak bylo popsáno v projektu, tedy do paty klenby. Pokud most přesto spadl, byla to vina projektu. V návaznosti na tuto trvajících obhajobu považuje za zásadní kvalitu (povrchního) projektu na straně jedné a skutečný (špatný) stav mostu na straně druhé. Zejména trvá na tom, že bez podepření klenby mostu směl podle projektu odebrat zeminu až po patu klenby mostu.

45. Uvedený výklad projektu státní zástupce odmítl. Klíčem pro stanovení okamžiku, kdy měla být celá klenba spolehlivě podepřena je podle něj slovo „musí“ ve větě z projektu, která celá zní: „Nejpozději v době, kdy stávající silniční těleso bude odstraněno do úrovně paty klenuté příčle, tj. horního povrchu krajních opěr, musí být stávající klenba podepřena“. Obviněný výklad této věty posunuje do polohy jiné. Tu by bylo možno vyjádřit takto: „Ještě v době, kdy stávající silniční těleso bude odstraněno do úrovně paty klenuté příčle, tj. horního povrchu krajních opěr, nemusí být stávající klenba podepřena“. Smysl první z uvedených vět vyložily soudy správně. Že v okamžiku odkrytí libovolné z opěr již měla stát pod mostem opěrná konstrukce nesoucí tíži klenby. Klenba měla být tedy podepřena nejpozději v okamžiku „posledního hrábnutí lžice bagru“. Projekt neobsahoval větu druhou. Tedy neumožňoval, aby byla odkryta pata klenby dosud nepodepřené mostu. A právě takové odkrytí paty klenby nepodepřené mostu bylo kladeno obviněnému za vinu. S tím, že právě takové odkrytí vyvolalo pád mostu. V této části brojí obviněný proti učiněným skutkovým zjištěním, jaké bylo znění projektu, z něhož soudy vycházely. Pokud by měl být nesprávnými skutkovými zjištěními založen některý z dovolacích důvodů, muselo by se jednat o rozhodná skutková zjištění (pro naplnění znaků trestného činu určující), která by byla ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo by byla založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nimž by nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Taková vadná zjištění však ve věci nejsou. Soudy vyložily znění projektu přílehlavě. Obviněný pak zejména citovaný dovolací důvod ani neuplatnil, neboť jeho obhájce jej patrně ani nezná. V této části se jedná o námitky, které by mohly uvedenému dovolacímu důvodu odpovídat jen s velkou rezervou. I pak by však byly zjevně neopodstatněné, neboť smysl projektu vyložily soudy správně.

46. Pokud obviněný v další části svého dovolání označuje takové skutkové zjištění za překvapivý závěr, poukázal státní zástupce na to, že obviněný netvrdí, že by znění projektu neznal. Nadto, již nalézací soud jej uznal vinným pro skutek, jehož popis obsahuje mimo jiné následující větu „...neprovedl úpravu stavebních prací tak, aby nedošlo k odkopání paty klenby dříve, než by bylo dokončeno úplné podepření klenby...“. Obviněný pak nemohl být překvapen, pokud odvolací soud zopakoval ve výroku svého rozsudku větu zcela totožnou. V této části dovolání se jedná o procesní námitku, která žádnému z dovolacích důvodů neodpovídá.

47. Jestliže obviněný v další části svého dovolání poukázal na výsledek geotechnické studie, podle níž bylo pro most rizikové i mnohem menší odkopání tělesa silnice, státní zástupce se s obviněným ztotožnil v tom, že odbytí tohoto důkazu odvolacím soudem jako pouhého „teoretického modelu“ bylo poněkud zbytečně příkré. Avšak odvolací soud v závěru citovaného odstavce uvedl, že „i kdyby se připustilo“ možné oslabení klenby podle onoho teoretického modelu, „...zůstává skutečností, že ke zřícení klenby došlo až zhruba dva týdny po obnažení paty klenby“. I státní zástupce považuje za podstatné, že k pádu mostu došlo nikoliv při onom odkopání menším, ale až řadu dní po odhalení paty klenby. Pokud obviněný shledává rozpory mezi jednotlivými body odůvodnění rozsudku

odvolacího soudu, poněkud mění smysl jednotlivých argumentů zde uvedených. V bodu 73. odůvodnění odvolací soud připustil, že most mohl de facto spadnout i při menším odtěžení – ne že takto skutečně spadl. V bodu 79. odvolací soud z technické dokumentace dovodil zákaz odtěžit na patu klenby nepodepřený most – ne že by takové odtěžení bylo povoleno. A v bodu 83. tamtéž vytýká soud obviněnému, že bagristu neupozornil na nutnost netěžit materiál pod patu klenby – ne že by tak bagrista těžit mohl. Obviněný zde dává jednotlivým větám jiný smysl a teprve z takto pozměněného významu dovozuje jejich rozpor. V této části dovolání brojí obviněný toliko proti odůvodnění rozhodnutí, proti němuž samotnému je dovolání nepřípustné.

48. Pokud v další části dovolání obviněný namítal, že soudy požadovanou míru opatrnosti po něm nebylo možno požadovat a domáhal se posouzení svého jednání podle zásady subsidiarity trestní represe, státní zástupce s obviněným souhlasí, že jeho jednání bylo jen jedním z mnoha dalších pochybení mnoha jiných osob, taktéž stíhaných. Připustil i to, že míra jeho zavinění byla nižší než u spoluobviněného S., který byl tou konkrétní osobou, která ponechala poškozené dělníky pracovat pod nestabilním mostem. Obviněný pouze učinil most nestabilním. Dělníky pod něj neposlal. Avšak k naplnění důvodů pro užití zásady subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku může dojít pouze ve výjimečných případech, které se vymykají původní představě zákonodárce, jaké jednání by mělo být soudně trestné. Samotná účast dalších pachatelů takovou výjimečnost založit nemůže. Zvláště když to byl právě obviněný, kdo měl společně s obviněným S. největší možnost zabránit tragickému škodlivému následku a jeho zavinění je tak oproti ostatním zúčastněným osobám spíše vyšší než nižší. V této části odpovídá dovolání dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., je však zjevně neopodstatněné.

49. V poslední části dovolání popisuje obviněný účast projektantů na pádu mostu. Z hlediska příčinné souvislosti ovšem podle státního zástupce není rozhodné přistoupení dalších příčin škodlivého následku. Popisované nedostatky proto nemohou mít vliv na právní posouzení skutku obviněného a dovolání je podle něj v této části rovněž zjevně neopodstatněné.

50. Státní zástupce shrnul, že konkrétní námitky uvedené obviněným dílem neodpovídají žádnému dovolacímu důvodu a dílem se jedná o opakování námitek, uplatněných obviněným již v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, se kterými se soudy obou stupňů již dostatečně a správně vypořádaly. Takové dovolání je zjevně neopodstatněné. Navrhl proto, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného R. B. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné. Současně vyjádřil souhlas s tím, aby bylo o dovolání rozhodováno ve smyslu § 265r odst. 1 tr. ř. v neveřejném zasedání.

51. K dovolání obviněného M. H. pak státní zástupce uvedl, že popis následku je podrobně uveden v závěru výroku obžaloby. Je zde uvedeno zejména i to, že „dne 4. 9. 2014 ve 14:38 hodin v městysi XY ... došlo ke zřícení konstrukce původního mostu...“. Je zde dále popsáno, které osoby se pod mostem nacházely, které byly zraněny, které usmrceny a které pouze ohroženy – z šesti osob ohrožených pod mostem byly 4 usmrceny a sedmým ohroženým byl řidič nahoře pracujícího bagru. Tento text je společný všem čtyřem obviněným. Nalézací soud svými rozsudky ze dnů 8. 11. 2018 a 16. 11. 2021 obviněného a další tři obviněné z nyní dovoláním napadeného rozsudku (L., M., N.) opakovaně zprostil, přičemž do výroku zprošťujícího rozsudku společný text správně zařadil. Teprve svým třetím

rozsudkem ze dne 30. 8. 2022 uznal uvedený soud obviněného a tři shora jmenované obviněné vinnými, avšak shora uvedený společný text z výroku rozsudku vypustil. V popisu skutku tak chyběly základní okolnosti. Předně doba a místo zřícení mostu. Dále i uvedení osob, které se v době zřícení mostu v ohroženém prostoru nacházely. Státní zástupce si bohužel vady popisu skutku nepovšiml a odvolání podal výlučně proti výroku o trestu. Odvolání proti výroku o vině podali pouze obvinění. Odvolací soud v bodu 137. odůvodnění svého rozsudku uvedenou vadu zaznamenal – že v popisu skutku chybí škodlivý následek. Uvedl zde, že „změnou výroku o vině v neprospěch obžalovaných by nepochybně bylo rozšíření popisu skutku o následky v podobě smrti a těžké újmy na zdraví, které by podmiňovaly užití přísnější právní kvalifikace“. Popis skutku se proto pokusil přeformulovat tak, aby tento odpovídal alespoň kvalifikaci mírnější. Namísto toho, že obviněný (tak jako ostatní obvinění) měl hrozící nebezpečí „rozpoznat a neprodleně činit opatření“ k jeho odvrácení, uvedl, že obviněný „nepodnikl opatření k odvrácení bezprostředního hrozícího nebezpečí úmrtí a zranění osob spočívající v tom, že nařídí zastavení dalších prací při odtěžování násypu do doby, než bude klenba účinně podepřena“. Smysl obou variant textu je stejný – že obviněný nečinil to, co učinit měl. Ani po takové změně textu neobsahuje skutek dostatek podkladů pro své právní posouzení – konkrétní bezprostřední nebezpečí hrozící konkrétnímu počtu osob. Po vypuštění onoho společného textu tedy neobsahuje výrok rozsudku ani místo, kde se předmětný most nacházel ani čas tvrzeného bezprostředního ohrožení ani že by se v blízkosti narušené konstrukce mostu vůbec nacházela nějaká osoba ani že by zřícením klenbové konstrukce mohla vzniknout nějaká konkrétní škoda (státní zástupce ponechal stranou otázku, zda by v potřebném rozsahu bylo možno vůbec skutkovou větu doplnit při zachování zákazu reformace in peius; s touto otázkou se podle něj bude muset vypořádat odvolací soud při novém projednání věci). Je zde uvedeno jen to, že obviněný měl 18. 8. 2014 rozpoznat „vznikající nebezpečí“ a poté „nepodnikl opatření k odvrácení bezprostředně hrozícího nebezpečí úmrtí a zranění osob“.

52. Pokud obviněný za tohoto stavu v dovolání namítá, že ve výroku popsání jednání „nesměřují bezprostředně ke vzniku ohrožení“, podle státního zástupce nezbyvá než mu dát za pravdu. Z citovaného popisu skutečně není patrné, že by se pod mostem či u mostu nacházely nějaké osoby, kolik jich bylo a kdy se tak stalo. Není tak žádný podklad pro dovození znaku skutkové podstaty trestného činu obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 odst. 1 tr. zákoníku, že pachatel vystavil bezprostřednímu a konkrétnímu nebezpečí smrti nebo těžké újmy „lidi“. Podle mnoholeté ustálené judikatury tedy nejméně 7 lidí. Ohrožené osoby je třeba v popisu skutku označit alespoň nejmenším počtem, pokud je nelze ztotožnit. Je tedy zřejmé, že právní posouzení skutku neodpovídá jeho popisu a je tak nesprávné ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.

53. Jestliže popsání skutku nemá znaky předmětného trestného činu, považuje státní zástupce za předčasné zabývat se námitkami obviněného proti učiněným skutkovým zjištěním.

54. Státní zástupce proto shrnul, že námitka obviněného založená na tom, že skutek byl nesprávně právně posouzen, odpovídá uplatněnému dovolacímu důvodu a je důvodná, neboť popis skutku neobsahuje označení osob ani hodnot, které byly jednáním obviněného bezprostředně ohroženy. Totožnou vadou trpí napadený rozsudek i ohledně obviněných F. L., M. M. a J. N. Vzhledem k tomu, že podle § 261 tr. ř. je užití benefícia cohaesionis obligatorní, nezbude než postupovat přiměřeně podle tohoto ustanovení a napadený rozsudek zrušit také ohledně těchto obviněných.

55. Z uvedených důvodů státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu, a to jak v části dovoláním napadené, tak i v částech obviněným nenapadených týkající se ostatních obviněných F. L., M. M. a J. N., aby současně zrušil veškerá rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a aby odvolacímu soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně vyjádřil souhlas s tím, aby bylo o dovolání rozhodováno ve smyslu § 265r odst. 1 tr. ř. v neveřejném zasedání.

56. Na vyjádření státního zástupce reagoval obviněný M. H. replikou ze dne 26. 7. 2023, ve které uvedl, že se plně ztotožňuje s argumenty státního zástupce. Dodal, že popis skutku navíc neobsahuje ani popis tvrzené nedostatečné koordinace mezi stavebními objekty, jakož i popis zanedbání dohledu nad stavbyvedoucími S. a B. Popis skutku proto neobsahuje všechny skutečnosti rozhodné pro naplnění skutkové podstaty přisouzeného trestného činu, resp. absentují zde zákonné znaky obsažené v tzv. právní větě výroku o vině, čímž se napadený rozsudek stává nesprávným ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Obviněný také uvedl, že trvá i na námitkách proti učiněným skutkovým zjištěním, kterými se státní zástupce pro jejich předčasnost nezabýval.

III. Přípustnost dovolání

57. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda je v této trestní věci dovolání přípustné, zda byla dovolání podána v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda je podaly osoby oprávněné.

58. Shledal přitom, že dovolání obviněných jsou přípustná podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání byla podána osobami oprávněnými [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, odst. 2 tr. ř.), přičemž splňují i obsahové náležitosti dovolání uvedené v § 265f tr. ř.

59. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněnými naplňují jimi uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody, jejichž existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

60. Obvinění v podaných dovoláních uplatnili dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) a m) tr. ř.

61. Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ten je naplněn tehdy, jestliže

rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy.

62. O dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. pak jde tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

63. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. je konečně naplněn v případech, kdy bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až l).

64. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Fundovanou argumentaci tohoto mimořádného opravného prostředku má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem-advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

65. Na podkladě obviněnými uplatněných dovolacích důvodů a uvedených východisek mezi dovolacím přezkumem pak mohl Nejvyšší soud přistoupit k posouzení jednotlivých dovolacích námitek.

IV. Důvodnost dovolání

66. Nejvyšší soud se nejprve zabýval dovoláním obviněného R. B., které směřuje proti výroku o vině z rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 2. 6. 2022, sp. zn. 13 To 99/2022, jímž bylo rozhodnuto o odvoláních směřujících proti rozsudku Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 16. 11. 2021, sp. zn. 1 T 224/2016. Obviněný R. B. opřel své dovolání o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., zjevně ve znění účinném do 31. 12. 2021 (viz níže), a podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022.

67. Podstata dovolací argumentace obviněného B. spočívá v nesouhlasu s tím, jakým způsobem soudy nižších stupňů hodnotily ve věci provedené důkazy, zejména pokud jde o zjištění přípustné míry odtěžování násypu předmětného mostu. Na podporu svého stanoviska argumentuje geotechnickou studií, kterou si nechal zpracovat před konáním veřejného zasedání u odvolacího soudu. Nesouhlasí ani s výkladem projektové dokumentace, ze které soudy dovodily, že do doby, než bude dokončena a plně aktivována podpěra, která by účinně podepřela klenbu stávajícího mostu,

není možné odtěžit násyp až po patu klenby. Tato interpretace projektové dokumentace odvolacím soudem je podle obviněného originální a překvapivá. Poukazuje rovněž na některé, podle jeho názoru protichůdné skutkové závěry odvolacího soudu. Svoji vinu se pak snaží zmírnit poukazem na problematickou kvalitu projektové dokumentace a na to, že na příčinách pádu mostu se podílely i další osoby. Soudy se podle jeho názoru nezabývaly ani mírou opatrnosti, kterou po něm bylo možno požadovat. I z toho důvodu a s ohledem na zásadu subsidiarity trestní odpovědnosti neměla být v jeho případě vyvozena trestní odpovědnost.

68. K právě nastíněné a výše podrobně rekapitulované dovolací argumentaci obviněného je nejprve nutno uvést následující. Obviněný své dovolací námitky uplatnil s poukazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který byl podle jeho názoru naplněn tím, že rozhodnutí soudů spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Obviněný resp. jeho obhájce, tak zjevně nevzal v potaz novelu trestního řádu, kterou došlo k novému označení některých dovolacích důvodů v souvislosti se zakotvením nového dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který s účinností od 1. 1. 2022 spočívá v tom, že rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Obviněným uplatňovaný důvod dovolání spočívající v nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení je proto od uvedeného data označen pod písm. h) citovaného ustanovení trestního řádu.

69. Nepřílehlavý je naopak poukaz obviněného na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř., o který se jedná tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až l). O takovou situaci v nyní projednávané věci jít nemůže, neboť nebylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku obviněného. Odvolací soud naopak napadeným rozsudkem mj. i z podnětu obviněného R. B. zrušil ohledně tohoto obviněného předchozí odsuzující rozsudek soudu prvního stupně a tohoto obviněného sám uznal vinným a uložil mu trest.

70. Nejvyšší soud nicméně k právě uvedeným formálním vadám podaného dovolání nepřihlížel, neboť po věcné stránce bylo možno na jeho podkladě napadený rozsudek odvolacího soudu a jemu předcházející řízení přezkoumat, a to z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022. Vzhledem k tomu, že podstatná část dovolací argumentace je skutkové, resp. procesní povahy (viz níže), přichází vedle právě uvedeného důvodu dovolání úvahu i přezkum napadeného rozhodnutí z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 g) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022, byť tento nebyl obviněným, resp. jeho obhájcem, výslovně uplatněn.

71. Jak již shora naznačeno, dovolací námitky obviněného B. je v zásadě možno rozdělit do dvou skupin. Jde jednak o námitky procesní a skutkové povahy, jednak o námitky právní.

72. K uplatněným námitkám procesní a skutkové povahy lze uvést, že jejich podřazení pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022 (viz výše), je značně problematické. Pokud jde o procesní námitky (namítaná překvapivost závěrů odvolacího soudu), ty pod uplatněný dovolací důvod nebylo možné podřadit vůbec. Pokud jde o skutkové námitky, obviněný nejenže výslovně neargumentuje ve prospěch existence zjevného (extrémního) rozporu učiněných skutkových zjištění s provedenými důkazy, ale takový způsob argumentace nelze z jeho mimořádného opravného prostředku dovést ani věcně. Obviněný se pouze pokouší prosadit vlastní verzi hodnocení provedených důkazů, zejména pokud jde o výklad projektové dokumentace a z ní plynoucí přípustnou míru odtěžování násypu mostu.

73. Je nicméně skutečností, že zakotvením dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nedošlo ani po 1. 1. 2022 k rozšíření rozsahu dovolacího přezkumu též na otázky skutkové a Nejvyšší soud jako soud dovolací se nestává jakousi třetí instancí plného skutkového přezkumu. To by bylo v rozporu s povahou dovolání jako mimořádného opravného prostředku, který neplní funkci „dalšího odvolání“. Dovolání je i nadále určeno především k nápravě závažných právních vad pravomocných rozhodnutí, a nikoli k tomu, aby skutková zjištění soudů prvního a druhého stupně byla detailně přezkoumávána ještě třetí instancí. Není smyslem řízení o dovolání a úkolem Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího, aby jednotlivé důkazy znovu podrobně reprodukoval, rozebíral, porovnával, přehodnocoval a vyvozoval z nich vlastní skutkové závěry. Podstatné je, zda soudy prvního a druhého stupně hodnotily důkazy v souladu s jejich obsahem, nedopustily se žádné zásadní deformace důkazů a ani jinak zjevně nevybočily z mezí volného hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř. a své hodnotící úvahy srozumitelně a logicky přijatelně vysvětlily. Za takového stavu nepřichází v úvahu, aby Nejvyšší soud cokoli měnil na skutkových zjištěních, která se stala podkladem výroku o vině. Zásah dovolacího soudu do skutkových zjištění by přicházel v úvahu jen v případech zjevného rozporu rozhodných skutkových zjištění s obsahem provedených důkazů (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2022, sp. zn. 7 Tdo 1368/2021). O takovou situaci se i nadále jedná pouze v případě nejtěžších vad důkazního řízení, např. tehdy, pokud skutková zjištění soudů vůbec nemají v důkazech obsahový podklad, pokud jsou dokonce opakem toho, co je obsahem důkazů, anebo pokud z obsahu důkazů nevyplývají při žádném logicky přijatelném způsobu jejich hodnocení (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2012, sp. zn. 11 Tdo 1494/2011). To souvisí i s tím, že těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, odst. 7 tr. ř.).

74. Z obsahu podaného dovolání je přitom zjevné, že obviněný nenamítá, že skutková zjištění soudů vůbec nemají v důkazech obsahový podklad, jsou opakem toho, co je obsahem důkazů, anebo z obsahu důkazů nevyplývají při žádném logicky přijatelném způsobu jejich hodnocení. Obviněný toliko nesouhlasí se závěry, které soudy po provedeném dokazování učinily, zejména pokud jde o výklad projektové dokumentace. Existenci procesně nepoužitelných důkazů či nedůvodně neprovedených navrhovaných podstatných důkazů pak obviněný nenamítá vůbec.

75. Z obsahu napadených rozhodnutí, zejména pak z odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 2. 6. 2022, sp. zn. 13 To 99/2022, je přitom patrné, že odvolací soud se otázkou výkladu projektové dokumentace a jejího významu pro odtěžování silničního tělesa náležitě zabýval. Obviněný tak v nyní podaném dovolání v zásadě opakuje obhajobu,

kteřou uplatnil již v předchozím průběhu trestního řízení, přičemž pokud se s touto soudy nižších stupňů dostatečně a správně vypořádaly, je zpravidla podané dovolání nutno označit jako zjevně neopodstatněné (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2002, sp. zn. 5 Tdo 219/2002).

76. Z odůvodnění napadeného rozsudku odvolacího soudu je zjevné, že soud druhého stupně si byl vědom skutečnosti, že výklad projektové dokumentace a posouzení toho, jaký měly stanovené podmínky postupu bouracích prací dopad na povinnosti obviněného B., který řídil odtěžování silničního tělesa, je z hlediska vyvození trestní odpovědnosti tohoto obviněného zcela klíčový. Připomněl, že podle projektové dokumentace ke stavebnímu objektu 202 bylo jasně stanoveno, že nejpozději v době, kdy stávající silniční těleso bude odstraněno do úrovně paty klenuté přičle, tj. horního povrchu krajních opěr, musí být stávající klenba podepřena. Do doby, než bude dokončena a plně aktivována podpěra, která by účinně podepřela klenbu stávajícího mostu, tak nebylo dovoleno odtěžit násyp až po patu klenby. Bylo sice možné zahájit odtěžování násypu, nikoli však do úrovně paty klenby. Odvolací soud zaznamenal i výslovné upozornění projektanta na nebezpečí zhroucení klenby v případě, že nebude podepřena, v situaci, kdy bude oslabena odtěžováním násypu.

77. Krajský soud se zabýval dopady právě uvedeného postupu prací na povinnosti obviněného B. Nepřehlédl totiž, že obviněný B. byl stavbyvedoucím navazujícího silničního objektu 102.2. (stavbyvedoucím stavebního objektu 202 byl obviněný S.), přičemž v projektové dokumentaci k tomuto stavebnímu objektu nebyl výslovně popsán podrobný postup bouracích prací. Dospěl nicméně k závěru, že i přes tuto skutečnost byla i ve stavební dokumentaci k navazujícímu silničnímu objektu 102.2. uvedena zřetelná zmínka o souvisejícím stavebním objektu 202, přičemž bourací práce jednotlivých částí mostu byly součástí obou stavebních objektů. Učinil dále závěr o vědomosti obviněného B. o tom, že klenba musí být podepřena.

78. Trestní odpovědnost obviněného B. pak odvolací soud dovodil z to, že tento obviněný nedostatečně upozornil obsluhu bagru na skutečnost, že před podepřením klenby nesmí dojít k odtěžení násypu pod její patu.

79. S uvedenými závěry odvolacího soudu se Nejvyšší soud plně ztotožňuje. Lze zejména souhlasit s tím, že v projektové dokumentaci ke stavebnímu objektu 202 bylo jednoznačně zapovězeno odtěžit násyp až po patu klenby při absenci podepření klenby mostu. Takový výklad není originálním počinem odvolacího soudu a nemohl být pro obviněného překvapivý, neboť k obdobnému závěru dospěl již nalézací soud ve svém rozsudku ze dne 16. 11. 2021 (viz bod 124. odůvodnění tohoto rozhodnutí). Není proto na závadu, že odvolací soud projektovou dokumentaci neprovedl k důkazu, neboť z ní nečinil jiná skutková zjištění než soud prvního stupně. Rovněž lze odvolacímu soudu přitakat, pokud dovodil, že obviněný se měl uvedeným omezením řídit i přesto, že nebylo výslovně obsahem projektové dokumentace k „jeho“ stavebnímu objektu 102.2., ale byl stanoven v projektové dokumentaci ke stavebnímu objektu 202. Provázanost obou stavebních objektů byla totiž jasně patrná a obviněný B. nemohl jako zkušený technik v oboru stavebnictví otázku zajištění mostu, u kterého měl na starosti část bouracích prací, pominout a měl ji konzultovat s obviněným S., stavbyvedoucím stavebního objektu 202. S odvolacím soudem lze souhlasit i tehdy, jestliže obviněnému B. konkrétně vytknul nedostatečnou instrukáž obsluhy bagru. K posledně uvedenému lze dodat, že výraz svědka N., bagristy, že „od hrany mostu to bylo odtěženo zároveň s klenbou“, v

žádném případě nelze interpretovat tak, že tento svědek byl obviněným B. upozorněn na to, že pod úroveň paty klenby nemůže bagrovat. Navíc takové tvrzení svědka N. je vyvráceno pořízenými fotografiemi, ze kterých je patrné, že násyp na levobřežní straně mostu byl vytěžen pod úroveň paty klenby. Pro vyvození trestní odpovědnosti u obviněného B. je pak vedle nedostatečné instruktáže obsluhy bagru stěžejní i to zjištění, že příslušný násyp byl v rozporu s projektovou dokumentací vytěžen zřetelně pod úroveň paty původní klenby již dne 15. 8. 2014, přičemž uvedenou skutečnost měl rozpoznat nejpozději dne 18. 8. 2014 coby účastník kontrolního dne stavby. Uvedená zjištění svědčí o flagrantním nerespektování podmínek bezpečného provádění bouracích prací ze strany obviněného B. (stejně jako u obviněného S.), který uvedenou skutečnost žádným způsobem nereflekoval a nečinil žádné kroky směřující k zajištění bezpečnosti konaných prací.

80. Na uvedených závěrech nemůže ničeho změnit ani poukaz obviněného B. na geotechnickou studii, kterou nechal vypracovat před konáním odvolacího veřejného zasedání. Podle této studie bylo pro most rizikové i mnohem menší odtěžení násypu, než jak to bylo stanoveno v projektové dokumentaci. Byť nelze zcela souhlasit s odvolacím soudem, že se jedná toliko o teoretický model, je skutečností, že zjištění o tom, že most byl ještě v horším stavu, než z jakého vycházela projektová dokumentace, na závěru o vině obviněného B. ničeho nemění. Skutečností totiž zůstává, že ke zřícení mostu došlo až dlouho poté, co byla zemina odtěžena pod úroveň paty klenby. Nejde tak o situaci, kdy by ke zřícení došlo ještě před okamžikem, který projektová dokumentace označovala jako hraniční a za který již další odtěžování zeminy bez podepření mostu nedovolovala. Situace by byla diametrálně odlišná, pokud by ke zřícení mostu došlo dříve, než byla odtěžena zemina po úroveň paty klenby. To se však nestalo a ke zřícení mostu došlo až poté, co již měla být klenba zajištěna.

81. Pokud obviněný v další části svého dovolání, která souvisí se zmíněnou geotechnickou studií rozporuje jednotlivé závěry odvolacího soudu, je nutno souhlasit se státním zástupcem, že obviněný do značné míry mění smysl jednotlivých argumentů odvolacího soudu, které vytrhává z kontextu a dává jim jiný smysl (blíže viz vyjádření státního zástupce shrnuté v bodu 47. odůvodnění tohoto usnesení). Vzhledem k tomu, že odvolací soud se v odůvodnění svého rozsudku dostatečně a srozumitelně vypořádal se všemi podstatnými argumenty obviněného, Nejvyšší soud nehodlá na tomto místě reagovat na každou jednotlivou skutkovou námitku obviněného a tuto vypořádávat a omezí se na odkaz na příslušné pasáže odůvodnění napadeného rozhodnutí. Právo na odůvodnění rozhodnutí ve smyslu práva na spravedlivý proces totiž nelze chápat tak, že soudy musí podrobně reagovat na každou námitku obviněného (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. II. ÚS 1153/16). Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že se soudy mají zabývat podáními stran, jejich argumentací a navrženými důkazy, s nimiž se též musí přesvědčivě vypořádat, což ale na druhou stranu nelze chápat jako právo takové strany obdržet podrobnou odpověď na každý vlastní argument - viz např. rozsudek ze dne 19. 4. 1994 ve věci Van de Hurk proti Nizozemsku, č. 16034/90, § 61, nebo rozsudek ze dne 28. 1. 2003, ve věci Burg a ostatní proti Francii, č. 34763/02. Evropský soud pro lidská práva připouští i jen stručné odůvodnění, které může přejímat pasáže z napadeného rozhodnutí či na ně odkazovat, musí ovšem být z takového rozhodnutí o opravném prostředku patrné, jak se soud vypořádal s argumentací v něm obsaženou (tak např. již zmíněný rozsudek ze dne 19. 12. 1997, ve věci Helle proti Finsku, č. 20772/92, § 60). Dokonce za určitých okolností by byl přípustný i pouhý odkaz na odůvodnění napadeného rozhodnutí, pokud by se soud prvního stupně s veškerou argumentací dostatečně beze zbytku vypořádal (viz např. rozsudek ze dne 15. 2. 2007, ve věci Boldea proti Rumunsku, č. 19997/02, § 33), typicky pokud by šlo o opakování obhajoby.

82. V nyní projednávané věci lze stran jednotlivých skutkových výhrad obviněného B. odkázat na obsáhlé a věcně správné vypořádání obhajoby tohoto obviněného odvolacím soudem v bodech 70. až 97. rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 2. 6. 2022, sp. zn. 13 To 99/2022.

83. Pokud jde dále o námitky právní povahy, které bylo možné podřadit pod obviněným uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022 (byť obviněný tento důvod dovolání nesprávně označil – viz výše), je možno k argumentaci obviněného B. uvést následující.

84. Obviněný se v podaném dovolání pokouší zmírnit svoji trestní odpovědnost poukazy na údajná pochybení zejména projektanta Č. Jakkoliv tak obviněný činí i za pomoci skutkové argumentace, je nutno této jeho námitce přiznat i právní rozměr. Jedná se nicméně o námitku věcně neopodstatněnou. Je totiž skutečností, že i případná pochybení dalších osob nemohou ničeho změnit na správném a odůvodněném závěru o tom, že obviněný B. tím, že nerespektoval požadavek na podepření klenby vyjádřený v projektové dokumentaci a z toho plynoucí omezení pro odtěžování násypu (viz výše) a že umožnil, aby byl odtěžen násyp mostu pod úroveň paty klenby při absenci jejího podepření, učinil most nestabilní a zavalil tak příčinu jeho pádu. Pokud by omezení vyplývající z projektové dokumentace dodržel a práce na odtěžování násypu mostu zavčas zastavil, nemuselo k pádu mostu dojít (byť most mohl podle závěrů geotechnické studie spadnout i dříve – v takovém případě by však vyvození trestní odpovědnosti vůči obviněnému B. patrně nebylo možné). Jednání obviněného B. tak bylo jednou z podstatných příčin vzniku škodlivého následku předvídaného trestním zákonem. Již z toho důvodu poukaz obviněného na údajné pochybení dalších osob neobstojí, neboť i pokud by tato byla prokázána, obviněného to viny nezbavuje.

85. Pokud dále obviněný naznačil, že i s ohledem na selhání ostatních osob odpovědných za dodržování pravidel bezpečnosti práce po něm nelze požadovat takovou subjektivní míru opatrnosti, aby mohla být vyvozena jeho trestní odpovědnost, ani zde mu není možné přisvědčit. Jakkoliv obviněný tuto námitku uplatnil v souvislosti se zásadou subsidiarity trestní represe, je namístě připomenout, že subjektivní kritérium nedbalosti je určované se zřetelem k osobě pachatele a konkrétním okolnostem případu jím vnímaným nebo které měl alespoň možnost vnímat. Subjektivní vymezení míry opatrnosti vyžaduje, aby mimo míry povinné opatrnosti (objektivní kritérium) bylo vzato v úvahu i subjektivní vymezení, které spočívá v míře opatrnosti, kterou je schopen vynaložit pachatel v konkrétním případě. Je to tedy individuální hledisko. Při posuzování subjektivní míry opatrnosti je třeba zvažovat jednak vlastnosti, zkušenosti, znalosti a okamžitý stav pachatele (vzdělání, kvalifikace, obecné i speciální zkušenosti, inteligence, postavení v zaměstnání apod.) a jednak okolnosti konkrétního případu, ať už existují nezávisle na pachateli, nebo jsou jím vyvolané (prostředí a okolnosti spáchaného činu). K této problematice blíže viz ŠÁMAL, P. § 16. Nedbalost. In: ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 370-372.

86. V nyní projednávané trestní věci lze přitom vzhledem ke zjištěným skutečnostem učinit jednoznačný závěr, že obviněnému B. bylo možno přičítat i porušení subjektivní míry opatrnosti. Tento obviněný si totiž zejména s ohledem na své postavení a zkušenosti musel být vědom toho, že s odtěžováním násypu předmětného mostu souvisí i otázka jeho zajištění a že nemůže neomezeně

tento násyp odtěžovat, aniž by se jakkoliv zajímal o to, zda je klenba mostu podepřena. Postup odtěžování přitom mohl pozorovat při pravidelných návštěvách stavby. Pokud na tuto okolnost nijak nereagoval, s obviněným S. zajištění mostu žádným způsobem neřešil a násyp nechal dál odtěžovat, lze usuzovat na porušení požadavku náležité míry opatrnosti, a to jak z hlediska jeho objektivního, tak i subjektivního kritéria.

87. Ke zmínce obviněného o tom, že s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe by neměla být dovozována trestní odpovědnost osoby, která je pouze posledním článkem řetězu na úseku bezpečnosti práce, lze konečně připomenout, že trestně odpovědným nebyl v souvislosti s předmětnou tragickou událostí shledán pouze obviněný B., ale zejména obviněný S., přičemž podíl na škodlivém následku je u těchto dvou obviněných vyšší než o ostatních zúčastněných osob. Dále byly trestně (i mimotrestně) postiženy i ostatní zainteresované osoby, bez ohledu na to, že Nejvyšší soud tímto rozhodnutím zrušil odsuzující rozsudek ve vztahu k části z nich (učinil tak ovšem z důvodu formálního pochybení soudu prvního stupně – viz níže). Nelze tedy hovořit o tom, že z osob, které nějakým způsobem v souvislosti s pádem mostu ve XY v září 2014 porušily své povinnosti, byl postižen toliko obviněný B. Jeho trestní postih je nicméně s ohledem na bezprostřední souvislost jeho pochybení s tragickým následkem nevyhnutelný. I z toho důvodu je vyloučeno vyvození jiné než trestní odpovědnosti s poukazem na zásadu subsidiarity trestní represe. Tomuto požadavku obviněného proto Nejvyšší soud nemohl vyhovět.

88. Je tak možno uzavřít, že dovolací námitky obviněného R. B., které pouze částečně odpovídaly jím uplatněným důvodům dovolání, shledal Nejvyšší soud neopodstatněnými.

89. Nejvyšší soud se dále zabýval dovoláním obviněného M. H. proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 21. 3. 2023, sp. zn. 13 To 28/2023, kterým bylo rozhodnuto o odvoláních směřujících proti rozsudku Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 30. 8. 2022, sp. zn. 1 T 224/2016. Zjistil přitom, že toto dovolání je opodstatněné.

90. K trestnému činu obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 tr. zákoníku, jímž byl obviněný M. H. uznán vinným, je nejprve nutno v obecné rovině připomenout, že tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo z nedbalosti způsobí obecné nebezpečí tím, že vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že zapříčiní požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo kdo z nedbalosti takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění.

91. Vznik obecného nebezpečí z nedbalosti tedy předpokládá jednak obecně nebezpečné jednání (příkladmo uvedené v § 273 odst. 1 tr. zákoníku), jednak obecně nebezpečný následek, kterým je vydání lidí (většího počtu – nejméně sedmi osob – viz usnesení bývalého Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 1. 1982, sp. zn. 7 To 55/81, publikované pod č. [39/1982](#) Sb. rozh. tr.) v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo vydání cizího majetku v nebezpečí škody velkého rozsahu. Vyžaduje se, aby mezi obecně nebezpečným jednáním a uvedeným následkem byla příčinná souvislost. Obecné

nebezpečí přitom vzniká, když nebezpečí v zákoně uvedené povahy a intenzity hrozí bezprostředně, což znamená výrazné přiblížení se k poruše. Nestačí proto, když jednáním pachatele byla vytvořena jen taková situace, v níž obecně nebezpečný následek může sice vzniknout, avšak jen po splnění dalších podmínek, které jsou ještě v moci pachatele nebo jiných osob. Pro stav obecného nebezpečí – i když k poruše nemusí vůbec dojít – je typická živelnost a neovladatelnost průběhu událostí, při nichž vznik poruchy je závislý na nahodilých okolnostech, vymykajících se vlivu pachatele i ohrožených osob. Blíže viz ŠÁMAL, P.; ŠÁMALOVÁ, M.; GRIVNA, T. § 272. Obecné ohrožení. In: ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 3601-3604.

92. Při konfrontaci uvedených obecných východisek s tím, jakým způsobem je popsán skutek, jímž byl obviněný M. H. rozsudkem soudu druhého stupně uznán vinným a který byl právně posouzen jako přečin obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, je nutno konstatovat, že tento skutek, tak jak byl popsán ve skutkové větě odsuzujícího rozsudku odvolacího soudu, znaky uvedeného trestného činu nenaplnuje. Je tomu tak z toho důvodu, že v něm nejsou uvedeny skutkové okolnosti, které jsou nezbytné pro naplnění všech znaků trestného činu obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 tr. zákoníku. Jde konkrétně o to, že v popisu skutku zcela absentuje popis konkrétního hrozícího obecně nebezpečného následku, který měl být popsán obecně nebezpečným jednáním způsoben.

93. V popisu skutku, jímž byl obviněný M. H. uznán vinným rozsudkem soudu druhého stupně, je obsažen popis jeho jednání (opomenutí), které se týkají předmětných bouracích prací, jimiž měl jmenovaný obviněný porušit své povinnosti. Nic víc, tedy zejména popis následku, který měl být uvedeným jednáním způsoben, ve skutkové větě uvedeno není. Nutno přitom podotknout, že stejným nedostatkem je zatížen i popis skutku z odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně ze dne 30. 8. 2022, sp. zn. 1 T 224/2016. Tato vada byla patrně způsobena tím, že nalézací soud do skutkové větě svého odsuzujícího rozsudku nepřevzal kompletní popis skutku z podané obžaloby, kdy opomněl, že popis obecně nebezpečného následku byl uveden až v samotném závěru popisu skutku vymezeného obžalobou. Odvolací soud pak uvedený nedostatek nenapravit, neboť státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Havlíčkově Brodě nepodala odvolání proti výroku o vině a odvolací soud měl za to, že z toho důvodu (s ohledem na zákaz reformace in peius) nemůže do skutkové větě doplnit popis obecně nebezpečného následku. Proto se rozhodl formulovat novou skutkovou větu. Je nicméně nutno souhlasit se státním zástupcem, že smysl obou variant popisu skutku je stejný – že obviněný neučinil to, co učinit měl – a že ani po takové změně textu skutek neobsahuje dostatek podkladů pro zvolené právní posouzení – konkrétní bezprostřední nebezpečí hrozící konkrétnímu počtu osob (nejméně sedmi osob). Rozsudek odvolacího soudu proto nemůže obstát, stejně tak jako nemohl obstát rozsudek soudu prvního stupně.

94. Je přitom nutno konstatovat, že stejnou vadou je zatížen i popis skutku ve vztahu k dalším spoluobviněným, kteří dovolání nepodali ani nebylo podáno v jejich prospěch či neprospěch. Konkrétně jde o obviněné F. L., M. M. a J. N. Ani u těchto obviněných nebyl ve skutkové větě popsán obecně nebezpečný následek a skutek, tak jak je popsán, nenaplnuje všechny znaky jim přisouzeného přečinu.

95. Nejvyšší soud proto, aniž by se blíže vyjadřoval k věcným námitkám obviněného M. H., zrušil ve

vztahu k tomuto obviněnému napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 21. 3. 2023, sp. zn. 13 To 28/2023. Jelikož důvod, pro který tak bylo učiněno, prospívá i spoluobviněným F. L., M. M. a J. N., kteří dovolání nepodali a ani nebylo podání v jejich prospěch či neprospěch, rozhodl Nejvyšší soud podle § 265k odst. 2 tr. ř. za použití § 261 tr. ř. (beneficium cohaesionis) též v jejich prospěch a zrušil citovaný rozsudek odvolacího soudu i ohledně těchto spoluobviněných.

V. Způsob rozhodnutí dovolacího soudu

96. Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného M. H. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 21. 3. 2023, sp. zn. 13 To 28/2023, a to nejen ohledně obviněného M. H., ale postupem podle § 265k odst. 2 tr. ř. za použití § 261 tr. ř. (beneficium cohaesionis) též ohledně spoluobviněných F. L., M. M. a J. N. Současně zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a odvolacímu soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

97. Odvolací soud se při novém projednání a rozhodnutí věci zaměří na odstranění vytykaných vad týkajících se popisu skutku ve vztahu ke jmenovaným obviněným.

98. Pokud jde o otázku, zda je odvolací soud oprávněn doplnit popis skutku tak, aby tento zahrnoval i obecně nebezpečný následek, za situace, kdy dovolání bylo podáno pouze obviněným H. a nemůže tak dojít ke zhoršení jeho postavení (stejně jako odvolání proti výroku o vině byla podána pouze tímto obviněným a ostatními spoluobviněnými), je nutno poukázat na závěry uvedené v nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2023, sp. zn. IV. ÚS 3470/22. V bodu 68. odůvodnění tohoto nálezu totiž Ústavní soud konstatoval, že k porušení zákazu reformationis in peius může dojít jen tehdy, činí-li v trestním řízení soud, který je tímto zákazem vázán, zcela nová skutková zjištění, která následně v neprospěch stěžovatele promítne do popisu skutku. Porušením tohoto zákazu pak naopak nemůže být doplnění popisu skutku o skutková zjištění, která již před nastoupením účinků tohoto zákazu obecný soud učinil. Porušení tohoto zákazu se obecný soud nedopouští ani tehdy, pokud po nastoupení jeho účinků provede znovu důkazy k prokázání skutkových okolností, na jejichž základě již dříve učinil skutková zjištění v neprospěch obviněného, a opětovně učiní stejná zjištění (např. musí-li v důsledku závazného pokynu nadřízeného soudu zopakovat důkaz, o nějž opřel závěr o vině stěžovatele, ale v jehož provedení nadřízený soud spatřoval procesní pochybení) či tato zjištění pouze upřesní. K obdobným závěrům dospěl již předtím Nejvyšší soud v usnesení ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. 4 Tdo 963/2021, které se týkalo stejné trestní věci jako citovaný náleze Ústavního soudu (srov. bod 42. odůvodnění citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu). V usnesení ze dne 13. 5. 2020, sp. zn. 4 Tdo 300/2020, pak Nejvyšší soud uvedl, že zásadu reformation in peius není možno chápat v tom smyslu, že by snad v případě rozhodování z podnětu odvolání podaného výlučně ve prospěch obviněného uvedený zákaz bránil tomu, aby např. popis rozhodných skutkových zjištění ve výroku o vině byl doplněn o skutkové okolnosti charakterizující určité znaky skutkové podstaty trestného činu, jehož spácháním byl obviněný uznán vinným, o takové okolnosti, které dosud nebyly ve skutkové větě výroku o vině dostatečně vyjádřeny, pokud jsou obsaženy alespoň v odůvodnění napadeného rozsudku, resp. je zřejmé, že je soud vzal za prokázané a vycházel z nich. Takové doplnění rozhodných skutkových zjištění samo o sobě totiž jinak nezhoršuje postavení obviněného, jestliže se tím nemění rozsah ani závažnost trestné činnosti, jejímž spácháním byl obviněný uznán vinným, nezpříšňuje se její právní kvalifikace ani uložený trest nebo se nezvyšuje rozsah způsobené

škody, nemajetkové újmy či bezdůvodného obohacení.

99. Z právě uvedeného vyplývá, že doplnění popisu skutku o skutková zjištění, která naplňují určité znaky trestného činu (zde obecně nebezpečný následek jakožto jeden ze znaků obecného ohrožení), za situace, kdy odvolání proti výroku o vině nebylo podáno v neprospěch obviněných, není v rozporu se zákazem reformace in peius ve smyslu v § 259 odst. 4 tr. ř., jestliže jde o taková skutková zjištění, která již byla učiněna v řízení před soudem prvního stupně a která byla vyjádřena alespoň v odůvodnění jeho rozsudku, resp. pokud je zřejmé, že je soud vzal za prokázané a vycházel z nich. Doplnění popisu skutku o taková skutková zjištění ovšem nemůže mít za následek větší rozsah nebo závažnost předmětné trestné činnosti ani zpřísnění právní kvalifikace, uloženého trestu nebo způsobené škody, nemajetkové újmy či bezdůvodného obohacení (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2006, sp. zn. 11 Tdo 1158/2005, publikované pod č. 38/2006-II. Sb. rozh. tr.).

100. Promítnuto do poměrů nyní projednávané trestní věci, odvolací soud byl oprávněn popis skutku doplnit o skutková zjištění odpovídající znaku obecně nebezpečného následku, jestliže tak neučinil soud prvního stupně a odvolání proti výroku o vině nebylo v neprospěch obviněných podáno, a to za podmínky, příslušná skutková zjištění byla učiněna již v nalézacím řízení a byla vyjádřena v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, nebo pokud bylo alespoň zřejmé, že je nalézací soud vzal za prokázané a vycházel z nich.

101. V dalším řízení tak bude úkolem odvolacího soudu, aby se zabýval otázkou, zda soud prvního stupně učinil příslušná skutková zjištění týkající se obecně nebezpečného následku již v řízení předcházejícím vydání rozsudku ze dne 30. 8. 2022, sp. zn. 1 T 224/2016. Pokud dojde ke kladnému závěru, bude oprávněn tato skutková zjištění doplnit do popisu skutku a zhojit tak vadu popisu skutku, pro kterou byl Nejvyšší soud nucen přistoupit ke kasačnímu zásahu. Podkladem pro skutková zjištění týkající se obecně nebezpečného následku přitom mohou být zejména protokoly o ohledání místa činu, pitevní protokoly nebo výpovědi svědků ohledně toho, které osoby byly přítomny v blízkosti mostu v době jeho pádu, pokud takové důkazy byly provedeny a hodnoceny již v řízení před soudem prvního stupně. Uvedené platí ve vztahu ke všem obviněným, ohledně kterých byl rozsudek odvolacího soudu zrušen tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu.

102. Pokud jde o právní kvalifikaci, je skutečností, že odvolací soud uznal obviněného M. H., stejně jako spoluobviněné F. L., M. M. a J. N. vinnými přečinem obecného ohrožení podle § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Vzhledem k tomu, že dovolání nebylo podáno v neprospěch jmenovaných obviněných, nelze v novém řízení před odvolacím soudem uvažovat o zpřísnění takto zvolené právní kvalifikace, byť by skutková zjištění nalézacího soudu umožňovala (za předpokladu jejich řádného promítnutí do popisu skutku) posoudit jednání těchto obviněných jako přečin obecného ohrožení z nedbalosti podle § 273 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b), odst. 4 tr. zákoníku (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 1158/2005, publikované pod č. [38/2006](#) Sb. rozh. tr., podle kterého nesmí při doplnění popisu skutku ve skutkové větě dojít ke zpřísnění právní kvalifikace daného skutku).

103. Nad rámec právě uvedeného, aniž by jakkoliv předjímal závěry odvolacího soudu, Nejvyšší soud konstatuje, že v dalším řízení bude nutné zabývat se znovu otázkou, zda jednání obviněného M. H. bylo dostatečně významnou příčinou předmětného škodlivého následku. Je totiž skutečností, že jednotlivé příčiny a podmínky (zde jednání jednotlivých obviněných) nemusí mít pro způsobení následku stejný význam (gradace příčinné souvislosti). Důležité je, aby jednání pachatele bylo z hlediska způsobení následku příčinou dostatečně významnou (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2006, sp. zn. 3 Tdo 1615/2005). Míra způsobení následku je jednou z okolností, které určují povahu a závažnost činu, což se projevuje významně zejména při posuzování jednání spolupachatelů a účastníků na konkrétním trestném činu. Míra způsobení přitom může poklesnout až na nepatrný stupeň, kdy příčinná souvislost prakticky není z hlediska trestního práva významná (není trestněprávně relevantní). Za této situace se nebude jednat o trestný čin na základě použití zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. K tomu blíže viz ŠÁMAL, P. § 13. Trestný čin. In: ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 267. Bude proto nutné blíže se zabývat postavením obviněného M. H. a možnostmi, jakými mohl (byl oprávněn) ovlivnit průběh odtěžování násypu mostu a jeho zajištění, a to i při zohlednění toho, že tento obviněný byl účastníkem kontrolních dnů stavby v době, kdy již odtěžovací práce probíhaly. Stejně tak bude nutno zabývat se v naznačeném směru i rolí ostatních spoluobviněných, ohledně kterých byl rozsudek odvolacího soudu zrušen, neboť uvedená otázka je aktuální i stran těchto osob.

104. Pokud jde o dovolání obviněného R. B., Nejvyšší soud ze shora uvedených důvodů o tomto mimořádném opravném prostředku rozhodl způsobem uvedeným v § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., podle kterého Nejvyšší soud dovolání odmítne, jde-li o dovolání zjevně neopodstatněné. Z toho důvodu neshledal důvod k odkladu uloženého trestu, který obviněný navrhoval.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)